

az a postai plátitá în numerar conform
aprobării No. 29590/939.

MAGYAR LAJOK

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA VI., Vilmos császár-út 55. BUDAPEST

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPAD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Rögtönítelő bíróságokat állítanak föl Angliában a szigetország megrohanásának elősegítői ellen

A különleges törvényszékek megfélembeszethetetlenül halálos ítéleteket is kimondhatnak. — Churchill vasárnapi beszéde után Londont nem lehet bombázástól mentes nyílt városnak tekinteni

Londonból jelentik: A Reuter iroda jelentése szerint Anderson angol belügyminiszter törvénytervezetet terjesztett be, amellyel bizonyos, a kormányának adott felhatalmazásokat megerősítene. A törvénytervezet külön bíróság felállítását rendszerezíti arra az esetre, ha támadás, vagy megrohanás esetén szükségessé válik egyes áru- és bűntények elkövetői ellen a megtorlás. A különleges törvényszékek hatáskörébe tartozik az összes bűntények letárgyalása, gyakorlatban azonban csak a katonai jellegű esetekkel fognak foglalkozni. Ítéleteik megfélembeszethetetlenek lesznek a bármilyen büntetést kiszabhatnak, beleértve a halálbüntetést is.

Berlinből jelentik: A német légi haderő Anglia elleni támadásait tegnap a kedvezőtlen időjárás befolyásolta. A repülőgépek csak mérsékelt tevékenységet fejtettek ki. A Scapa Flownál egy angol csapat-tábort eredményesen bombáztak. Németország területére tegnap nem hatoltak be angol repülőgépek.

A *Hamburger Fremdenblatt* szerint Churchill vasárnapi beszédére csak egy választ lehet adni, a katonait, mely kiméretlenül lesújt majd Angliára. A beszéd azt a lehetőséget is elvetette, hogy Lon-

dont a bombázás alól kivett nyílt városnak lehetesen tekinteni.

Gibraltárban újabb bombatalálat érte a Hood és Ark Royal hajókat.

Rómából jelentik: A Stefani iroda jelenti La Lineából, hogy a legutóbbi gibraltári támadás következtében sűrű füstfelhők emelkedtek fel a 42 ezer tonnás Hood nevé angol páncélosról és Ark Royal repülőgépanyahajóról. Ezeket a hajókat, mint ismeretes, néhány nap előtt már súlyos találat érte és sérülten vontatták a kikötőbe a gibraltári kikötőbe. Ugy látszik, hogy a két hajót most újabb bombatalálat érte.

A földközi-tengeri angol vereség kijózanító hatása a görög közvéleményre.

Athénből jelentik: A legutolsó háborús események, de különösen az angol tengeri haderő földközi-tengeri veresége nagy mértékben hozzájárult a görög közvélemény átalakulásához. Az angol legyőzhetetlenség legendája, melyben minden görög hitt, szerte foszlott. Görögországban egyre jobban ráeszmélnek arra, hogy a nemzetközi helyzetet és az értéket elismert fogalmakat gyökeresen felül kell vizsgálni, nehogy Görögország is áldozatul essen valamilyen veszélyes tévedésnek.

Amerikába mentették az angol nemzeti bank aranykészletét. — Elsüllyesztették a 13 ezer tonnás Van Dyck hadihajót

Londonból jelentik: Az Easton Prince angol gőzös befutott a newyorki kikötőbe az angol nemzeti bank 52 millió dollár aranykészletével.

Londonból jelentik: A tengernagyi hivatal közli, hogy a 13 ezer tonnás Van Dyck hadihajót július 14-én a norvég partok közelében elsüllyesztették.

Angol rádióhír a német kenőolaj kifogyásáról. A németek cáfolnak.

Berlinből jelentik: A londoni rádióállomás állításaival szemben illetékes német helyen megállapítják, hogy a német kenőolaj-ellátás biztosítva van. Miután a londoni propaganda több hónapon át hangoztatta, hogy Németország hadigépezete benzínhiány miatt megáll, most kitalálták a kenőolajhiányt. Németország azonban sohasem szenvedett hiányt kenőolajban, mert egyrészt nagyarányú külföldi behozatala van, másrészt Németország hazai olajtermeléséből különösen kenőolajat állít elő.

A francia sajtó válasza az angol propagandának: „Ne beszéljenek tovább valótlanosságokat.”

Rómából jelentik: A Stefani iroda tengeri jelentése szerint Francia-Marokkó felett az utóbbi napokban ismételtelen megjelent repülőgépek angol

nemzetiségűek voltak és Londonban nyomtatott francia-nyelvű röplapokat és újságokat dobtak le. A francia-marokkói sajtó nyíltan megadta a választ az angol röpiratok tartalmára. A válaszban felszólítják az angolokat, ne beszéljenek tovább valótlanosságokat, hanem adjanak hírt, ha tudnak olyan angol győzelemről, amit az angol propaganda mindig ígér azoknak, akik még hisznek benne. De nem olyan győzelemre lenne szükség, mint a leszerelt francia hajókkal szemben aratott angol diadal.

Amerikai vélemény szerint Anglia egy hónappal tovább aligha bírja az ellenállást.

Newyorkból jelentik: Az amerikai kereskedelmi kamara elnöke a Harvard egyetemen beszédet mondott. Hangoztatta, hogy katonai szakértők véleménye szerint Anglia aligha állhat ellen egy hónappal tovább a tengelyhatalmak támadásainak.

Bombák hullottak Anglia délkeleti partjaira és egy skót városra.

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium közölte, hogy ellenséges repülőgépek szerdán több bombát dobtak Anglia délkeleti partjaira és egy skót város közelében.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)

Új Európa hajnala

— Harmadik közlemény. —

Egyideig úgy látszott, hogy 1918 után új világot fognak építeni a békekötések felelős irányítói. Nem sikerült. A demokrácia, a sötét érdekeket hirdető propaganda, amely a nemzetközi tőke fizetett bérence volt, mindent elrontott. Ami a békekötésekben jó volt, emiatt az sem épülhetett maradandó, szilárd talajra. Az új világ tehát lassan, a rejtekben épült tovább.

A mi kisebbségi életünkben hogyan jelentkezik ez a folyamat, amelyet ma általánosan új Európa kialakulásának neveznek? Felmutathatók-e hosszmetézetben olyan szálak, amelyeket e folyamat elemeinek lehetne nevezni? Nézzünk szembe a feleletért a történelmi mával.

A történelmi ma képe, amelyre a mi viszonylatunkban némi fényt kívánunk vetíteni, nem lehet történelmi pillanatsfölvétel, hanem csakis időfölvétel, tehát nem néhány nap, hónap, vagy esztendő, hanem legalább a mai végkifejletet előkészítő két évtized. Egy angol gyermekvers azt mondja: Atyjának Vilmos volt, anyjának Vili, pajtásainak és hugának Vili; ma azonban Shakespeare-nek ismeri mindenki. Ez beszédes szimbóluma minden történelmemlé-levésnek. Aki ma még mint maszatos kis Vili lábatlankodik közöttünk, az lehet elhívatottja a holnap nagy történelmi napjának. Ezért nyilvánvaló, hogy a történelmi ma megjellegzésénél jól hátra kell nyulni.

Ezzel a hátranyúlással olyan jellegeket, erőket és jeleket keresünk, amelyek már történelmemlé lettek és pedig kifejezetten annak az Embernek a történelmi arcát határozzák meg, aki most megelégette legbenső lényegének eltorzítását és új, teljes valóját kielégítő világot akar teremteni.

Az európai ember arcának megrajzolásában a keresztény európai gondolkodás magyarországi nagy képviselőjének, Schütz Antalnak klasszikus megállapításait követjük. Megállapításai nyomán megvilágosodnak előttünk azok a végzetes hibák és tévedések, amelyek tulajdonképpen az európai ember tévedései s így kisebbségi magyar életünket szinte ellenállhatatlanul sodorták magukkal. Ha ezekért felelődik a felelősség kérdése, úgy ez a felelősség csak az európai ember egyetemes felelőssége lehet. Más kérdés és más felelősség, habár az előbbivel szervesen össze is szövídik, sajátos magyar kisebbségi életünk keretén belül irányok, kiemelkedő vezetők, hangadó körök jövőt gátló, egészséges megújulás ellen hadakozó magatartásának kérdése és felelőssége, különösen, ha ezt nemcsak tudatosan, hanem egyenesen büns tudattal tették.

A ma torz emberarcának legszembetűnőbb vonása a gazdasági feladattal szemben való sajátos állásfoglalása. A ma embere kiváltképpen: homo oeconomicus — gazdasági lény, abban a sajátos értelemben, hogy gazdálkodásának célja a gazdagodás, a szerzés nem egyszerű igénykielégítésre, hanem pusztán a gazdagodásért, a tőkegyűjtésért. Hogy a homo oeconomicus a történelmi ma embere, annak megfélembeszethetetlen bizonyága, hogy a gazdasági üzem és szervezés az embernek fő dolga és gondja. Erre megy el a legtöbb szellemi energia, ez mozgatott eddig politikát és sajtót.

frányított háborút és békekötéseket, szemlázott nemzetközi tanácskozásokat és diktált még akárhányszor tudományosnak látszó mozgalmakat és megnyilvánulásokat is.

Az embernek Istennel szembeni magatartását úgy jellemezhetjük, hogy az kifejezett jelenvilágiság. Nem annyit jelent ez, hogy a ma embere vallástalan. A radikális vallástalanság különben is lehetetlenség. Hanem: ahol az embernek a kincse van, ott van a szíve. Ma gazdasági problémák foglalják le sok nagytehetségű embernek java idejét és erejét. Ezek állnak hátterében legtöbb mai történésnek. A ludomány legnagyobb részét a világ problémáival bibelődik. A művészet sem a transzcendens világban keresi tárgyait és indítékait és mindenestre nem transzcendens hatásokra törekszik. Az ideálisabb lelkek is reményeiket a világ távlataiba irányítják: haladás, civilizáció, kultúra, gazdagodás, jólét, finomodás, a legjobb esetben nemzeti nagylét: ezért hevülnek és dolgoznak. A kifejezetten vallásos emberek is életük gyakorlati súlypontját általában ebben az életben találják meg; nem mintha tagadnák a halhatatlanságot és másvilágot, hanem ez a hitük életüknek nem döntő, csontig-velőg ható irányítója.

El lehet mondani, hogy ha valaha a lovag és az askéta szerzetes volt az ideál, ma annak helyét elfoglalta az ipar-kapitány, azután a sportvezér és rekord-ember. Valaha a pap volt a főtanácsadó; ma a magán- és nyilvános lelkiismeret főforuma a penzember és az orvos. Valaha hittudósokat jártak hallgatni óraszám hétvármegyéből, ma a lelki táplálék a nap minden szakában habzsolt napilap és szimbóluma a mindig nyitott rádió, aztán a rövid lélekzetű szenzáció regény és az értéktelen izgató és szórakoztató film. Valaha a templom és vár volt a költséges építkezés ambíciója, ma a gyár és a raffinált lakás. S ezt lehetne tetszés szerint folytatni. A refrén mindig ugyanaz: kényelmes és hosszú lejáratu berendezkedés a világban; a másvilág marad Istennek és az ő angyalainak, és — a halál utáni időre.

A közösséggel szemben a ma embere mindenestől az individualizmus álláspontján van. Irányítója: én és az én világom, az én eszmém és eszményeim, az én céljaim és érdekeim; mások annyiban, amennyiben engem szolgálnak és nekem segítenek. Család, állam és minden más közösség voltaképpen csak érdekszövetkezet. Ez az individualizmus a politikában mint demokrácia él: mindenki hívatott és jo-

gosult arra, hogy egyforma súllyal essék latba a szava és magatartása, mikor államkormányzatról, törvényhozásról és törvénykezésről van szó. Az általános, egyenlő, lehetőleg titkos szavazójog, ennek alapján szervezkedő parlament és lehetőleg köztársasági kormány ennek szimptomás és következetes kifejezése.

A történelmi ma emberének arcvonásai, amelyek ebben a formában Schütz Antal klasszikus megállapításai, felismerhetők mindenütt, nálunk is. Európai viszonylatban csak az újkori ébredő katolikus gondolat ismerte fel torz, embertelen, sorozatos anyagi és szellemi válságokat előidéző jellegüket és csak ez a régi és mindig új katolikus igazság tudott szembeállni vele a szellemi élet különböző síkjain. Az egyetemes katolikus gondolat pártatlan életrealitásáról tesz az is tanúságot, hogy felismerte a ma új világot építeni akaró nemzeti, gazdasági, társadalmi mozgalmakban és irányokban a múlt végzetes tévedéseivel

szembeszálló, leszámoló erőket és tendenciákat, sőt rámutatott arra, hogy a pápák ilyen vonatkozású körlevelei az új világ első hírnökei és egyedül komoly és őszinte építői. Rámutatott és állandóan rámutat arra, hogy az új rend építőinek szellemi fegyvertárában sok régi tévedés, végzetes hiba furakodott be, éppen a leglényegesebb elvi kérdésekben és vonatkozásokban.

A mi szempontunkból ez az új Európa építésének jelenlegi fázisa. Várható lenne, hogy kisebbségi életünk szellemi síkon arányosan kisebb méretekben szintén felmutassa ezt a korképet: a letűnő, kiélt abszurdumokba fulladó világgal szembehelyezkedő és makacs ellenállása dacára kitartóan építő új világot és az igazság teljességéért, érvényesüléséért küzdő katolikus gondolatot. Vajjon felmutathatja-e? Erre a feleletet husz éves kisebbségi életünk szellemi hosszmetézte adja meg.

(Folytatjuk.)

(k. n.)

A spanyol nemzet célja: a spanyol impérium megvalósítása

Gibraltárt vissza kell venni és terjeszkedni kell Afrikában. Franco tábornok beszéde a spanyol együttműködés közeljövő feladatairól

Madridból jelentik: Franco tábornok, spanyol államfő, abból az alkalomból, hogy átnyújtották neki a Szt. Ferdinánd rend nagykeresztjének jelvényét, hosszabb beszédet mondott. Hangoztatta, hogy a nemzet feladata a spanyol impérium megvalósítása. Ezért szükséges, hogy az ország egységét még jobban megerősítsék. Spanyolország feladata továbbá a Gibraltár feletti mandátum átvétele. Spanyolországnak Afrikában való terjeszkedése is nemzeti feladat. Franco ezután ismételt emlékeztetést idézte a polgárháború nagy diadalait és felszólította a spanyolokat a legszorosabb együttműködésre.

Madridból jelentik: Hivatalosan közlik, hogy Spanyolország megszakította a diplomáciai kapo-

latokat Chilével, miután a kormány nyíltan támogatta a spanyol kommunista menekülteket.

Madridi diplomáciai körökben híre jár, hogy a Spanyolország és Chile közötti diplomáciai kapcsolat megszakítása után a chilei nagykövetség ügyvitelét a brazil nagykövetség vette át. A madridi brazil nagykövet elnökölte alatt Dél-Amerika államainak képviselői Madridban megbeszélést tartottak.

A német Fehér Sas aranykeresztje Franconak.

Berlinből jelentik: Hitler vezér és kancellár a spanyol nemzeti ünnep alkalmából a német Fehér Sas aranykeresztjét adományozta Franco tábornoknak.

A bolond lány

Írta: Lendvai Károly

Ugy ugrottam el az autó elől, hogyha egy félmásodpercet kések, akkor vagy én maradok a porban, vagy a hatalmas modern kocsi marad benn a szomszéd bazár kirakatában a képeslapok, ingek és játékaik között. Azért a járda széléről még visszaneéztem, hogy legalább lássam, kire kell dühöngemem. A dühből azonban nem lett semmi, mert a kocsit egy halatlanul csinos leány vezette. Puha, szőke haja szolid hullámokban lógott a rohanásverte szélben. Világoskék pullover volt rajta, ezt még meg tudtam figyelni, de többet nem, mert a következő pillanában az autó csikorogva fordult be egy sarkon.

Annyira meglepett, hogy elfelejtettem köszönni egy öregurnak, akivel mindennap egy-egy negyedórát szoktam beszélgetni a jacht-klubban és aki holnap biztosan sértődötten fog elpogni mellettem. Föl sem ocsudtam, máris összeütköztem egy mamával, aki izléstelen, viragos pongyolában igyekezett hazafelé a strandról és aki holnap visítva fogja magához hívni szende kis leányát, ha véletlenül szólni merek hozzá. Minderre kellett valami idegcsillapító. Lementem a vasutállomásra, ahol legalább kétszáz ember várta a déli vonatot anélkül, hogy jött volna valakije.

A vasúti resti világos, modern terraszán már ott ült a szokott társaság. Az ember szaja ilyenkor dőlben szinte porzik a szárazságtól és erre más orvosság nincs, mint egy pohár világos, keményhabos, hideg sör. A torok szinte kéjeleg és tobzódik a nagy gyönyörűségben, amint sötét és kinlódó alagútjába ömlik az ital hűvöse.

Nem ültem ott két percig, amikor a kavargó tömegből kivillant egy világoskék folt. Majdnem lerántottam az asztalterítőt. Az autós leány! Zavartan morogtam pár szót a tespedt társaságnak, hogy rögtön visszajöjök és azzal fel és átfurakodtam a tömeg első falán. De mire odaértem,

ahol a leányt láttam az előbb, már eltűnt és nekem tíz percig kellett válogatnom a trafikos képeslapjai közt, hogy ne érjek vissza olyan hamar a többiekhez.

Ebéd után nem bírtam aludni.

Este határozott nagyvilági düh fogott el és elmentem a nagyszállóba. A terraszon éppen halak sirt a zene és tompa fény hullámzott a táncolók fölött. Csak éppen annyi időre ültem le, hogy legyen asztalom és egyet hörpinsek a boromból. Felkeltem, nekítámaszkodtam egy oszlopnak és néztem a parketten forgó társaságot.

Egész természetes, hogy ott volt ő is. Most fekete ruha volt rajta s a vörös világítás szinte démonivá tette alakját, gyerekes arcának elmenté csak fokozta ezt a hatást.

A sorozatos meglátások ritmusa mindig jobban sarjadozta érdeklődést érlel az emberben. Nem is tagadhatom, hogy engem is megfogott ez a leány. Nem tudom, hogyha szép szabályosan, társaságban látom először és mindjárt meg is ismerem, vajjon akkor is így érdekelt volna-e.

Egyszer közvetlen közelében táncolt el. Jól megnéztem az arcát és láttam, hogy egy barátom a partnere. Több egyelőre nem is kellett. Visszamentem az asztalomhoz és hallatlanul élveztem a talpas pohárban álló bort, a finomfűstű cigarettát és a tópart fölött bársonykodó éjszaka hűvös puhaságát. Figyeltem, mikor hallgat el a zene és amikor a fiu elvált az ismeretlen leánytól, odamentem hozzá:

— Szervusz. Te, légy szives, mutass be majd annak a feketeruhás szőke kisleánynak.

Rámnézett és szinte fuldokolva nevetett. Megsértődtem:

— Mi azt? Talán olyan neveltségs gondolat ez? Vagy nem akarod?

— Hogy én nem akarom? Dehogynem. Kész örömmel.

Alig tíz perc múlva már én táncoltam a leánnyal. Azt hiszem, jól festettünk: ő sima feketeben, én fehér szmokingomban.

Amikor helyére kísértem, alighanem észrevette, hogy esedálkozom, mert egyedül van. Elmosolyodott és finom mozdulattal kínált meg

helyet. Örült boldog voltam. Ő kissé hátradről a széken és várakozóan nézett rám. Nekitámadtam:

— Tudja, hogy ma kishiján, hogy meg nem gyilkolt?

Nyugodtan bólintott:

— Tudom. A kocsimmal, ugy-e?

— Elkepesztő! Hát maga emlékszik rám?

— Nem. Ne haragudjon ezért. Naponta átlagban husz ember kerül így a kocsim alá s ha valaki gyilkosság kísérletével vádol, valószínű, hogy csak arról lehet szó, mivel sem tört, sem revolvert nem hordok magamnál.

— De hát miért csinálja ezt?

— Miért? — nézett a levegőbe. — Miért is?

Várjon csak. Elfelejtettem, hogy mit is akartam mondani. Sűrűn megesik, hogy így kiesik az agyamból valami.

A hideg végigfutott a hátamon. Bolond ez a leány? De nem értem rá gondolkozni ezen, mert a jazz belevijjant a terrasz monoton larmájába és táncolni kellett. Azonnal lekérték.

Ejfélt után kavargott fejfel találtam megint rá. Kérdeztem, nincs-e kedve hazajönni? Jött.

A fasorban operaáriákat énekelt. Én igyekeztem a fák árnyékában maradni, hogy ne vegyen észre senki ezzel az éneklő angyallal. Közben pedig majdnem elment az eszem, annyira szép volt. Itt-ott fények surrantak ki a fatörzsek közül és kiemelték a sötétből lány profilját. Annyira megbűvölt, hogy szerettem volna valami örültséget elkövetni, de alig ért a kezem az övéhez, elhallgatott és fél lépéssel arrébb húzódott. Nem szólt többet egy szót sem, egészen addig, míg le nem kanyarodtunk a part felé. Ott egyszerre elnevette magát és hirtelen elhatározással fojtult a pusztá földre. Edesen rámosolygott:

— Üljön le maga is. Biztosan elfaradt.

Nem akartam neveltségesen nagyképu lenni. Sötéten gondoltam gyönyörű szmokingomra és helyet foglaltam mellette, a csodálatosan kemény, kavicsos uton. Reszketve gondoltam arra, hogy esetleg éppen most jön arra valamelyik ismerősöm. De nem jött senki. Tehát igyekeztem jó képet vágni a foglalkozáshoz és úgy tettem,

Nagyobb szárazföldi csata a capuzzoi olasz állásoknál

Az olaszok előhaladása Észak-Afrikában. — Egy olasz tengeralattjáró hősi teljesítményei

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Rómából jelentik: A szerda délutáni olasz hadijelentés kiemeli, hogy a szárazföldi csapatok visszaverték a capuzzoi olasz állások ellen intézett nagyméretű ellenséges támadást. Észak-Afrikában elfoglalták Gezdan falut és Mojale egész környékét. Egy olasz tengeralattjáró a Földközi-tengeren elsüllyesztett egy ellenséges tartályhajót. Egy olasz tengeralattjáró nem tért vissza támaszpontjára. Az angolok Tobrukot és Asmarát támadták.

A Stefani iroda hadszintéri tudósítója részleteket közöl az egyik olasz tengeralattjárónak a Földközi-tenger nyugati részén végzett teljesítményéről. Ennek a tengeralattjárónak teljesítményeit már a hétfői olasz hadijelentés is kiemelte. A tengeralattjáró az ellenséges támaszpont közelében, napok óta lesben volt. Rövid időre a víz felszínére emelkedett, amikor észrevett egy tiz torpedórombolóból álló angol hajórajt. A tengeralattjáró ezer méter távolságról torpedót lött ki, majd 40 méternyi mélységre bukott alá. Ekkor robbanás hallatszott, tehát talált a torpedó és elsüllyesztette az ellenséges rombolót. A tengeralattjárót az angol hajók csak másnap kezdték üldözni, mert a találat után sietve visszatértek támaszpontjukra. A másnapi üldözés, bár azt 140 mélyenrobbanó bombával végezték, eredménytelen maradt. Néhány nappal később, egy éjszaka ismét felbukkant a tengeralattjáró és megtámadott egy torpedórombolót és két tengeralattjáróból álló ellenséges köteléket. Az egyik tengeralattjáró nagy tonnantartalmu volt. Az olasz tengeralattjáró ezt támadta meg és 500 méternyi távolságról elsüllyesztette.

Az ellenséges torpedóromboló mélyen robbanó bombákkal ismét eredménytelenül támadt az olasz tengeralattjáróra, mely a következő napon szerencsésen visszatért támaszpontjára.

Az olaszok első veszteség-listája.

Rómából jelentik: Az olasz véderő főparancsnoksága kiadta az első veszteség-listát. Eszerint: 149 sebesült és 322 halottja van az eddigi harcoknak. A polgári személyek közül három halott és egy eltűnt.

Az olasz sajtó szerint Churchill beszéde elvágta a hékés megoldás útját.

Rómából jelentik: Az olasz lapok kiemelik a

német félhivatalos Hamburger Fremdenblatt cikkét, melyszerint Churchill legutóbbi beszédével elvágta annak utolsó lehetőségét is, hogy az Angliával való viszonyt békésen meg lehessen oldani.

A Messagero a német lap nyomán megállapítja, hogy Churchill beszéde után csak egyetlen lehetőség van: minden erővel megindítani a harcot Anglia ellen.

A francia államtanács folytatólagos üléseken foglalkozik az ország újraszervezésével

Baudoin külügyminiszter nyilatkozott, hogy Franciaországban már húsz év óta lappang az átalakulás forradalma

Vichyből jelentik: A francia kormány tagjai kedden délután két óra hosszat tartó államtanácsra ültek össze. Ezen külpolitikai kérdésekkel és a fegyveresüneti szerződés végrehajtásával, a közgazdasági élet megindításával, a menekültek problémájával s mezőgazdasági kérdésekkel foglalkoztak. Szerdán délután 6 órakor ismét összeült az államtanács.

Vichyből jelentik: Baudoin francia külügyminiszter nyilatkozott a Journal de Genève munkatársa előtt az új alkotmányról. Kiemelte, hogy nem rögtönzött elhatározásról van szó, hanem Franciaországban már húsz év óta forradalom lappang.

— Elhatározásunkat — mondotta — szabadon hoztuk. A győzteseket nem másoljuk le, célunk nem az, hogy nekik tessünk, hanem azért, hogy olyan megoldást találjunk, mely megfelel a francia léleknek és hagyományoknak. Azt a világot, mely ez év tavaszáig fennállott, végleg eltemetjük. Új viszonyt teremtünk a tüke és a munka között és

új élet-bizonyosságot teszünk magunkról.

Baudoin ezután a külpolitikai célkitűzésekről számolt be és hangoztatta, hogy a külpolitikát a belső rendszer szabja meg, illetve annak lesz megfelelő.

A demokrata pártgyűlés tulnyomó szótöbbséggel Rooseveltet ismét elnöknek jelölte

Csikágóból jelentik: A demokrata pártgyűlés a szavazatok tulnyomó többségével ismét Rooseveltet jelölte az elnöki tisztségre. Csikágói hír szerint Wheeler szenátor lemondott az elnökjelöltségről.

mint aki napjában kétszer ülökurát vesz az ut közepén.

— Kérek egy cigarettát.

Olyan békésen füstöltünk, mintha nem is lennénk örültek. És volt valami megnyugtató ebben a helyzetben. A tó, a fák, a szűrt zene: minden más volt így. És végeredményben jobb ülni, mint állni. Hogy pad is van? Istenem, mindenki a padra ül, ha séta közben elfárad. Sablon.

Mindazonáltal háromszor is meggondoltam, mielőtt megkérdeztem, hogy mikor találkozunk legközelebb. Vártam, hogy valami kifogást találj, hogy valami bizonytalan időt mond. De nem: — Természetesen holnap.

Elkábított a siker és már arra kezdtem gondolni, hogy a leányzó viselkedése valami rendetlen dologra vall. Barátom nevetése is eszembe jutott, de ez sem tudott észretéreni. Földöntuli közömbösséggel kérdeztem:

— És hol?

Megmondta. A legelőkelőbb helyet mondta, ahova pokolian előkelő közönség jár ötórai teára s ahol ehhez mérten rabolják az embert. Most mit csináljak? Nem visszakozhatom. De tegyem ki magam annak a közneveltségnek, hogy esetleg egy „halászó macska” körmei közé kerülök? Hohó, hiszen autója is van, tehát mégiscsak gazdagnak kell lennie. Most már különben is mind-egy. Egyébként pedig ösztintén be kellett vallanom magamnak, hogy akárhogy is állt volna is a dolog, nem tudtam volna lemondani arról a találkozásról. Éreztem, hogy kell vele találkoznom, legkésőbb másnap. Másnap...

Másnap felvettem a legnagyobb képemet. Táncolni nem táncoltunk, ellenben kávé ittunk. Ő három adag cukrot kért. Attól féltem, hogy cukorhajt kap a sok édességtől. Kár volt félnem, mert mint kiderült, neki egészen más célokra kellett a cukor. Finom kis ujjával apró bástyákat rakott a kockákból és félrehajtott fejével, kisé kidugott nyelvvel nézte művét. Aztán hirtelen ötlettel a fejemre rakott három darabot. Biztosan elvörösödtem, mert ilyen elegáns, halkhasanulatu helyen mégsem lehet megismételni az

előző esti szórakozást. Nem tudtam, hogy a humoros oldaláról fogjam-e fel a dolgot, vagy minél előbb szökésen törjem a fejem. Határozottan az volt az érzésem, hogy a legsürgősebben faképnél kell hagynom ezt a lehetetlen teremtést. De alighanem engem is megszállott az örültség, mert nem voltam képes elmozdulni mellőle. Furcsa játékdühe is hamarosan lecsillapodott, mert mindössze a kis kávévet öntözött végig a hófehér terítőn.

Szédelegve mentem mögötte a kijarat felé. Azt hittem, vége van már a torturának és talán majd értelmesebben fog viselkedni. Azonban meg egy ötlete támadt, bár ez nem is látszott olyan veszélyesnek:

— Most elviszem egy kicsit autózni, jó?

— Pompás!

A második percben már megbántam könnyelműségemet, mert olyan örült tempóban vágattunk végig a fürdőhelyen, hogy meg kellett kapaszkodnom, ha nem akartam kirepülni a megvadult kocsiból. Most már másodsor fenyegetett erőszakos halállal ez a különös, bolond, észrevehetően gyönyörű teremtés.

Miután egy körakasnál átlódultunk az ut tulsó oldalára s én majdnem leharaptam a nyelvem, olyan hirtelen fékezett, hogy az orrom kévishíján belevertem a szélvédőbe. Hátrafordult: — Akarja, hogy visszaforduljunk?

Nem hagyhattam, hogy gyávanak nézzen. Elszantam mosolyra huztam a szám és megráztam a fejem:

— Miért fordulnánk vissza?

Vállatvont:

— Nekem jó.

Megint elkezdődött a rohanás. Egy szembejövő kocsirol leszedtük egy kicsit a zománcot és egy fordulónál majdnem belefartolt a kocsizárókba, de én már kezdtem beletörődni a változathatatlanságba.

Már messze kint jártunk az országúton, amikor másodsor is megállt. Rámkiáltott:

— Szálljon ki!

— Minek?

— Csak. Mert akarom.

— Dehogyan szállok.

Meg akart ütni. Elfutott a düh és megcsavartam a kezét, finom kis kezét. Akkor összecusklott és lehajtotta a fejét. Hallottam, hogy sír. Olyan gyámoltalan és olyan szép volt így, hogy dühöm egy pillanat alatt elparolgtott és megfájdult a szívem. Megsimogattam a haját és halkán mondtam neki azt az egyetlen lehetséges és lehetetlen férfimondatot, amelyet férfivoltunk tehetetlensége ilyenkor mondhat:

— Ne sirjon!

Megrázkódott, felegyenesedett és rámnézett. Már tökéletesen nyugodt volt.

— Most maga azt hiszi, hogy én bolond vagyok.

Nyelvemem volt az igen, de aztán különös gondolat vert fészket bennem. Erélyesen feleltem:

— Maga egy cseppet sem bolond. Csak azt nem tudom, miért teteti magát annak.

Elmosolyodott:

— Hát, magán nem tudok kifogni. Ha akarja, elmondok mindent. De tudnia kell, hogy ha tegnap este nem ül le velem a földre, vagy ma faképnél hagy az után az örülni botrányos viselkedés után, akkor mindebből egy szót sem hallott volna soha.

— Csakhogy én leültem, mert...

— Jé, azt hagyjuk. Megmondom, miért játszom a bolondot. Én nagyon gazdag vagyok és azt sem tagadhatom le magam előtt, hogy nem vagyok éppen cunya Gondolhatja tehát, mennyien zaklatnak.

— El is tudom képzelni...

— Ne udvaroljon, kérem. Szóval: már ki is találhatta, hogy minden örültségem csak azért van, hogy elriasszam magamtól az embereket. Hogy egy kis nyugtom legyen. Értse meg, kérem, hogy mi ez. Könyörgöm, értse meg, mi az, amikor egy csöppnyi békességem, nyugalmam nincs, mert mindig van valaki a sarkamban.

— Ezen a magam részéről — szóltam kissé hüvösen és bután — segíteni fogok azzal, hogy

Az olasz és német követek a bolgár külügyminiszternél

A beszarábiai és északbukovinai németek áttelepítése Németországba. — Jó kapcsolatok Moszkva és Berlin között

Szófiából jelentik: Popoff bolgár külügyminiszter ismét fogadta Olaszország és Németország szófiái követeit és hosszas megbeszélést folytatott velük.

Rómából jelentik: Jó forráshól származó értesülés szerint az észak-bukovinai és beszarábiai németeket visszatelepítik Németországba. A szovjet hatóságok különös figyelemmel bírnak ezekkel a németekkel, ami szintén azt bizonyítja, hogy Berlin és Moszkva között a kapcsolatok igen jók.

A svéd, dán és litván követek elutaztak Berlinből.

Berlinből jelentik: Svédország és Dánia her-

lini követei július 13-án elhagyták a birodalmi fővárost. Julius 16-án elutazott Berlinből a litván követ is. Távollétükben a követségek vezetését az ügyvivők látják el.

A német tanulmányozó bizottság Pompeiben és Nápolyban.

Rómából jelentik: Az Olaszországban időző német szociál- és gazdaságpolitikai tanulmányi bizottság megtekintette Pompeit, majd Nápolyból visszatért Rómába.

Az új jugoszláv követ Molotovnál.

Moszkvából jelentik: Molotov szovjet külügyi népbiztos fogadta Gabrilovics jugoszláv követet.

A japán császár Konoye herceget bizta meg kormányalakítással

Az új kormány a hadsereggel fog együttműködni. — A hadsereg a tengelyhatalmakkal való szorosabb kapcsolatot kívánja

Tokióból jelentik: A japán császár Konoye herceget kérte fel az új kormány megalakítására. Konoye haladékosan kért, hogy tárgyalásokat folytathasson a hadsereg és a haditengerészet vezetőivel. A hadsereg és haditengerészet vezetői tudvalevőleg azt kívánják, hogy a japán kormány szorosabb együttműködésbe lépjen a tengelyhatalmakkal. Azt is kifogásolják, hogy az előző kormány engedékeny magatartást tanúsított Anglia iránt és a Kinával kötendő béke ügyében is tárgyalta volna vele.

Ujabb tokiói jelentés szerint Konoye herceg kijelentette, hogy a miniszterelnök és a hadsereg együttműködése nélkülözhetetlen. Ennek érdekében a végleges kormányalakítás előtt beható megbeszélést folytat a hadügyminiszterrel, a haditengerészeti miniszterrel és a külügyminiszter-

rel a külpolitika és a haditengerészet kérdéseiről, hogy határozott programot állíthasson fel és eleve kiküszöböljön minden nézeteltérést.

Mint ismeretes, Jónai kormánya a hadsereg és a külügyminiszter közötti ellentétet buktatta meg.

Konoye nem sieti el a kormányalakítást.

Tokióból jelentik: A kormányalakítással megbízott Konoye herceg, japán újságírók előtt kijelentette, hogy nem sieti el a kormányalakítást. Az új kormánynak az lesz a feladata, hogy újraformálja a japán külpolitikát és nagyszabású fegyverkezési programot valósítson meg. Konoye herceg megbízatását az egész japán sajtó nagy megelégedéssel fogadta.

Angol-japán félmegegyezés a Kinának szóló angol szállításokról.

Tokióból jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a Japán és Anglia közötti tárgyalások megegyezéssel végeztek. Ismeretes, hogy Anglia Hongkongon és Burmán át fegyvereket és hadianyagot szállított Csangkaiseknek.

A most megkötött megállapodás szerint:

1. az 1939 január havában tett nyilatkozat értelmében a fegyverkivitel Hongkongon keresztül felfüggesztik. 2. Julius 18-tól kezdődő három hónapban belül nem fognak fegyvert, petroléumot és löszert, tehergépkocsit és vasutépítésre szolgáló anyagot szállítani Burmán keresztül Kinának.

Tokiói politikai körökben közvetítő megoldásnak minősítik a megegyezést.

A zsidó kérdés a román sajtó tükrében

A Curentul főszerkesztő-igazgatója, Pamfil Seicaru néhány nappal ezelőtt vezércikket írt lapjában, amelyben elismeri, hogy a zsidókérdés gyökeres megoldásra vár Romániában, de mégis óvatint az elhamarkodott intézkedésektől, körültekintést javasol, szükségesnek látja, hogy előbb pontos statisztikai adatokat állítsanak össze a zsidók térfoglalásáról és a megoldásokat alaposan készítsék elő, nehogy „kompromittálják az eszmét” és elkedvetlenedést idézzenek elő.

A Porunca Vremii szemrehányásokat tesz Seicarunak ezért a fékezést javasoló cikkért, amely egyébként az egész román közvéleményt meglepte és a kiváló közíró csak nagy tekintélye védte meg attól, hogy általános támadások középpontjába ne kerüljön.

A Curentul most, — talán hogy a túlfőtül tárgyilagos cikk által előidézett kellemetlen visszahatást ellensúlyozza, — megszólaltatja *Cuza* professzort, aki azonban, szokása ellenére, csak egész rövid nyilatkozatban fejt ki a zsidókérdés megoldása tekintetében elfoglalt álláspontját. Az ősz antiszemita vezér nyilatkozata így hangzik:

— A zsidókérdés szövevényes kérdés, amelyet csak egységes megoldás alkalmazásával lehet elintézni. Ezt a megoldást egy olyan miniszternek kell alkalmaznia, aki teljes mértékben meg van győződve a megoldás szükségességéről és odaadással hajtja azt végre.

A Porunca Vremii hangja egyébként sokat élesedett az új kormány hatalomrajutása óta. A lap, mai számában, elégtétellel állapítja meg, hogy miután mostanában számos közintézménytől és állami hivatalból eltávolították a zsidókat, most elbocsátották a Bucurestii román opera zsidó alkalmazottait is. A lap hozzáfűzi még: „Inkább működjen az opera egy fél évig alacsonyabb színvonalon, semhogy továbbra is olyan kétes elemeket foglaljon magában, amelyek meghamisítják hivatását.”

Ugyanez a lap azt a kérdést intézi a Hivatalos Lap igazgatójához, Alex. Bunescuhoz: igaz-e, hogy az ő felesége, egy Sonia Roitman nevű orosz-zsidó nő? És ha igaz, akkor hogyan állhat Bunescu úr a román hivatalos lap élén és hogyan lehet tagja a legfőbb postaügyi tanácsnak.

A zsidó-román vegyesházasságok ügyében érdekes levelet közöl a lap. Egy román hölgy, aki 25 évvel ezelőtt, 18 éves korában zsidó emberhez ment feleségül, panaszkodik, hogy ő most a fiatalkori ballépése miatt nem léphet be a Nemzet Pártjába s ugyanakkor a férfiak magasrangú tisztviselők lehetnek akkor is, ha zsidó nő a feleségük. A panaszos levél íróője követeli, hogy ezeket a hivatalnokokat távolítsák el állásukból, mert nem engedhető meg, hogy zsidó nő az állam pénzén éljen s egykor majd állami nyugdíjat élvezzen...

többé nem zavarom. Ha tudtam volna...

— Ne bántson. Igenis zavarhat, mert nem is zavar. Hiszen maga még annyit sem mondott, hogy szép vagyok.

Elnémultam. Ez több volt, mint amennyit vártam. Csodálatosan éreztem magam és örültem, hogy kinn az országút közepén, nyugodtan, emberek nélkül beszélhetünk. A hegyek fölött már kezdett vörösödni az ég a nap nyomán. A tó fölött kékesen bujkált a gyáva este. A leány nagyon csöndesen, kicsit fázósan ült mellettem. Valamit meg kellett mondanom.

— És arra nem gondolt, — kérdeztem halakán, — hogy ezzel a játékkal esetleg elmulaszt sok szép és tiszta örömet?

— Sokat gondoltam erre. Higgye el, nekem volt így a legrosszabb.

— Nem jutott eszébe, hogy esetleg így elriaszt magától valaki olyat is, aki gazán nem érdemli meg ezt, mert talán nem is tudja, mennyire gazdag — megjegyzem, nem is tudom, milyen gazdag — és magát kocsi és pénz és elegáns ruhák és minden nélkül is — szereti?

Süket csendült közénk a szó után. A leány felemelte a fejét:

— De igen. Gondoltam. Ma.

Valahol egy tücsök kezdett csiripelni és az autó sötétén szőgyelte magát ebben a csodálatos, füllatu esti világban. Eszünkbe sem jutott, hogy menni kellene. A leány megérintette a karomat:

— Hunyja be a szemét.

Felriadtam:

— Hogy megint valami bolondságot csináljon velem?

A fejét rázta. Behunytam a szemem. Megeséskolt.

Aztán mielőtt egy szót is szólhattam volna, rálépett az indítógombra, erőszéköltette a kocsi, csengő k's hangján valami dalt kezdett énekelni s közben valóságos táncolt az ülésen. Félkézze vezetett, mert a másik keze az enyémbe pihent. Lehajoltam és óvatosan, hogy el ne ránts a kormányt, rácsókoltam a kis kézre egy kicsit kimerülten, kicsit halálosboldogan sugtam a fülebe:

— Bolond!

RHEUMA
ISIAS
ANGOLKÓR
SKROFULA

NŐI BETEGSÉGEK
CSONT TUBERKULÓZIS
DERÉKFÁJDALMAK
ÁLTALÁNOS GYENGESÉGBEN

szenvedők biztos gyógyulást kapnak a

Carmen-Sylva-i

Grand Hotel Movila és Hotelul Băilor (Fürdő szálló)

olcsó áru pausákurái által.

20 nap 14 meleg iszapfürdővel, összes taxákkal

Lei 7.000.- és 8.300.- (eseileg 2 személy 10 napos kurával.)

Felvilágosítás és jegyfüzetek kaphatók lapunk kiadóhivatala, Regele Carol II. No. 5 utján. Csakis hozzánk forduljon jegyfüzetekért.

Dr Otto Kriegk: ÖSSZEOMLÁS

(Ismerteti: Huzella Odön)
(Harmadik és befejező közlemény.)

Belgium kapitulál

1940 május 27. Kedd. Reynaudnak rettenetes éjszakája volt. 48 óra óta tudja, hogy a belga király kapitulált. Ismeri a belga király valamennyi távirátát, amelyekben friss csapatokért kiáltott, segítséget követelt és meztelenül tárta fel a belga hadsereg borzasztó helyzetét. Háromszor is kérte Churchillt, hogy tegyen valamit a belgákért. — de London néma maradt. Reggel 4 órakor a belga király tudatta a kapitulációt.

Weygand már nem segíthetett. A flandriai csata rossz véget ért.

Ezen a napon, reggel 9 óra 30 perckor Reynaud a mikrofonhoz vánszorog. Ő maga akarja tudatni a bekövetkezett szerencsétlenséget a párizsiakkal abban a fantasztikus reményben, hogy hangja képes megnyugtani az embereket. Reményt ugyan már nem nyújthat, mert, mióta május 25-én Londonban járt a legfelsőbb haditanács ülésén, tudja, hogy ezután az angolok ridegek maradnak. A flandriai ütközet és valamennyi elkövetkező esemény súlyát egyedül Franciaországnak kell viselnie.

1940 június 3. Párizs pályaudvarai zsúfoltak. A Loire felé vezető országúton hosszú gépkocsi sorokban utaznak a menekültek. A kormány parancsait már nem teljesíti senki. Alig bírják még a rendőrséget és csendőrséget visszatarítani. Azok a csapatok, — amelyeket a Somme és Aisne mellé vetnek, hogy a három északfrancia had-

sereg rettenetes flandriai veresége után nagy sietve kiépítsék az új Weygand-vonalat — amikor átvonulnak Párizsra, egyszerűen szétszaladnak. Párizsi lakásaikba rohannak ezek az elkéseredett franciák, hogy családjaikat ök maguk készítsék elő a menekülésre.

Reynaud az utolsó szenátusi gyűlés óta nem érintkezett sem a kamara, sem a szenátus tagjaival. Ha beszédet kell tartania, a rádióon át beszél. A katonai íróknak rendelet megy, hogy tudósításaikban hazudjanak, ahogy tudnak. Tulajdonképp egyetlen lökés kell csak és Párizst olyan izgalom keríti hatalmába, amit még Mandel sem bírna megfékezni.

Churchill Párizsba küldte Duff Coopert, hogy a francia információs minisztert instrukciókkal lássa el.

1 óra 10 perckor hirtelen légiriadó hozza lázba Párizst. A németek Párizs felett vannak. Bombák zuhannak a repülőterekre, a rendezőpályaudvarokra és a hadiszergyárakra.

És a kormány legnagyobb megdöbbenésére, Párizs lakói megőrzik nyugalmukat... Sokkal jobban, mint a minisztériumok háborus izgatói. De épp ez a félelmetes komolyság — amely a francia főváros férfait és asszonyait hirtelen áthatotta, — félelmetes Reynaud számára. Ezekben az emberekben olyan energia lakik, amilyent nem is gyanítottak. Ha ez a tömeg a kormány ellen fordul — akkor jaj azoknak a minisztereknek, akik még Párizsban vannak.

A Maginot-vonal bukása

1940 június 5. Kora reggel újra felköltik álmaiból Reynaud-t. Weygand van a telefonnál és azt jelenti, hogy a németek támadnak. Valamennyi, Londonban és Párizsban készült terv hiábavaló. Nincs már négy hónap, nincs négy heti, sőt még négy órai idejük sincs, hogy kipihenjük magukat a flandriai ütközet után. Németország teljesen új divíziókat vetett harcba. Hitler Adolf bejelentette a megsemmisítő offenzívát Franciaország ellen.

Ez a nap kísérletekkel telik el: hogyan lehetne elkerülni mégis a legrosszabbat a Somme és az Aisne mellett? Estére már tudja Reynaud, hogy a sebtében elkészített Weygand-vonal tovább nem tartható.

Ejszaka pedig Lebrun döntést követel.

Lebrun kibontakozást keres

Franciaország elnöke három reményre épített: a Maginot-vonalra, az angol segítségre és Franciaország külpolitikai rendszerére, ami biztossá tette számára szövetségesei katonai segítségét, Németország keletén. A Maginot-vonal azonban súlyos teherré vált Franciaország számára. Egy helyhez köti a francia hadsereg magvát: 750.000 embert, akik ott ülnek az erődben, de nem tehetnek semmit. Az angolokat megverték, vagy visszamenekültek a szigetre. Szövetségese nincs többé Franciaországnak és egész katonai és külpolitikája csődöt mondott.

Lebrun Lavallal tanácskozik. Reynaud megtudja, hogy Franciaország elnökének a házában először ejtették ki a

KÜLÖN BÉKE

szót. Nyomban az elnökhöz hajtát. Erős, izgalmas jelenetek játszódnak le közöttük. És közben csak egy kemény szót kellett volna kimondani egy férfinak, — a kimerült és idegeiktől ide-oda hányt politikusok vitája közben és a döntés megtörténhetett volna. De ennek a kemény szónak a kimondásához senkinek sem

volt bátorsága. Így sikerül Reynaudnak kompromisszumot kötni. Kivágja tromfnak azt a képtelenséget, hogy hátha Németország ellen lehetne hangolni még — Olaszországot? Ehhez azonban Daladiernek el kell tűnnie, mert hiszen Daladier jelentette ki, hogy „sohasem lesznek előzekenyek Olaszországgal szemben.”

Lavall nyugodtan Rómába lehetne küldeni, talán létre tud hozni egy szerződést. Akkor itt a nagy fordulat s az angol királyhoz kell fordulni, hogy küldjön új csapatokat. Még tart a Weygand-övezet, a széles öv a Somme és a Szajna, az Aisne és a Marne között. Ebbe a tervbe végre reggel 5 órakor — egész éjszaka tartó tanácskozás után — Lebrun is belenyugszik.

Nagy sietve új kormányt alakítanak, az épp kéznél levő tisztviselőkből. A kamarát nem is értesítik, a szenátus sem tud semmiről. A franciáknak rádióon mutatják be az új Reynaud-kormányt.

1940 június 6. A lapok legfrissebb számaiban az új kormány megalakulásának a híre mellett ezt a megrendítő címet közölték: „A Párizs környéki csata”. Bezárják az iskolákat és a szülőknak azt ajánlják, hogy — a szünet idejére küldjék vidékre gyermekeiket. A pályaudvarokról kiszorítják a közönséget szuronyokkal és a szörnyű tolongásban gyermekeket nyomnak halálra. Az emberek közelharcot vívnak egy helyért a vonatokban. Párizsban már egyetlen gépkocsi sincs, egy csepp benzin sem. Akinek lova, kocsija van, Versaillesen át menekül valahova. Ezrek zarándokolnak végig a külvárosi utcákön, hogy Franciaország déli részei felé vonuljanak.

1940 június 10. A német katonaság már csak 50 kilométernyire áll Párizstól. Weygand védelmi vonalát csaknem mindenütt átléptek. Le Havre veszélyben van. Rouen elesett. Weygand azt ajánlja, hogy a kormány is menekül-

jön Párizsból. Chautemps, Petain és a miniszterek Toursba mennek. Reynaud eltűnt. Alig töltag a hadsergnél van. Csukott gépkocsi, kevés kísérettel utazott el Párizsból. Valahol rádióleadó-készüléket szerzett magának, hogy azon át szólhasson a franciákhoz.

A párizsi lapok beszüntetik megjelenésüket.

1940 június 11. Toursban, a kamara ülésén, amiről azonban Reynaud hiányzik, kirobban a hír: *Mussolini hadat üzent Angliának és Franciaországnak.* Este érkezik az a hír, hogy a német csapatok Pontoisban és Sentisban vannak, 20 kilométernyire Párizstól. Weygand és Reynaud már tudják, hogy mi lesz ennek a harcnak a vége. A németek át fogják lépni a Szajnárt és a Marnét; Montmedyt sem lehet tovább tartani és egy napon fel kell adni a Maginot-vonalat is. Verdun nem képes ellentálni a németek megrohanásának — és akkor Párizs elesett...

Csúnya játék kezdődik Churchilllel és Roosevelttel; segédcapatokért és hadianyagokért könyörögnek. Siralmas felhívások mennek szét az egész világra. Reynaud teljesen egyedül intézkedik. Weygand sem tudja már, mit csinál Reynaud s viszont Reynaud sem tudja, mit akar Weygand? Párizs pedig reszket. Franciaország rémületben és aggodalomban él.

A minisztériumokban még mindig az akciókat csomagolják kofferekbe. A hivatalnokok sehogy se tudnak hozzászokni ahhoz a gondolathoz, hogy valamennyi, a háború folytatására tett intézkedés felesleges. Még a francia haditudósításokat író tiszteknek van a legtöbb látortársuk: és nagyhirtelen megmondják az igazat. A párizsiak azonban már nem érzik magukat elég erősnek és azt követelik, hogy a fővárost kíméljék meg az ostromtól.

Anglia Párizs védelmét követeli

1940 június 13. Churchill közli Reynaud-val és Weyganddal, hogy Anglia Párizs védelmét követeli. De Reynaud már kifáradt. Meg is mondja ezt utolsó rádióbeszédében, amikor aláírta a rendeletet, melyben megparancsolja, hogy a nyílt várost át kell adni a német csapatoknak.

1940 június 14. A német katonák korán reggel vonulnak be a Champs Elyséen, a diadalív alatt, a Louvre felé, a képviselőház előtt és a nagy tereken át a katonai iskolához. Ott áll az Invalidusok dómja és ott nyugszik — Napoleon.

A franciák Lyonban és Bordeauxban azt olvasták újságjaikban, hogy a demokratikus civilizáció legszebb városát házról-házra fogják védeni... Es pár órával később hallhatják a rádióból, hogy Párizst meghódították Németország fiatal forradalmi katonái...

1940 június 20. A francia kormány új feje Petain marsall. Reynaud az összeomlás elől elmenekült. Franciaország megérte június 15-től június 20-ig teljes katonai összeomlását és politikai rendszerezének maradéktalan megsemmisülését. Egy haldokló uralom végvonaglója észlelhető Franciaországban. Az angol plutokrácia már nem is érdeklődik Franciaország iránt.

Churchill, aki nyolc napon keresztül árasztotta el a világot Anglia új, hatalmas segédcapatainak hírével, most beismeri, hogy tíz nappal előbb kivonták az utolsó angol csapatokat is Franciaországból. Anglia már csak magával törődik — mert jól tudja, hogy most kezdődik a németek háborúja — Anglia ellen.

Vimmer M. Anzelm O. S. M.:

A megváltás bölcsődala

Gondolatok a „Magnificat”-ról
ára 135 lei és portó.

Megrendelhető: a Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

Dani Gergelyék huszadik gyermeke

Márton Aron püspök vállalta
a háromszéki székely szülők
gyermekének keresztapaságát

Kézdivásárhely. Saját tud. Ritka ünnepe jolyt le a lemhenyi, szent Mihályhegyi, évszázados templomban. S bár nem volt sátoros ünnep, sem bucsujárás, Lemhény és Almás községek székely népe ünneplő ruhában, ünneplő lélekkel vett részt ezen az ünnepen: a Dani Gergelyék huszadik gyermekének a keresztelójén.

Manapság sok szó esik és sokan irnak a gyermekáldás szükségességéről s nem kisebb ember, mint P e t a i n francia államfő elismerte, hogy egy nép katasztrófájához vezethet a gyermekáldástól való húzódozás, félsé ami a demokratikusan gondolkodó emberiség egyik kóros tünete lett az utóbbi évtizedek alatt.

Lemhénybe, a Dani Gergely egyszerű zsinde-lyes házába szerencsére nem ért el még ez a demokratikus hullám. A hajnaltól éjszakáig küzködő, dolgozó székely ember nem ijed meg és nem irtózik a gyermektől s bár kétségtelen, hogy nem tudja őket a legujabb divat szerint öltöztetni, rit-mikus táncanjólyamokra se jut idő és pénz, de szeretet éppen olyan csodultra van itt is, mint az egyecskékénél.

Husz gyermek? Igen kedves olvasó. Daniéknál most vasárnap Márton Aron püspök úr megbízásából F e k e t e János kerületi főesperes keresztelte fényes papi segédlettel a huszadikat, akik közül ez a tizenhetedik elő.

Évekkel ezelőtt, a tizennegyedik Dani gyerek születése alkalmából írtam volt a Magyar Lapokban egy riportot, de azóta... Istenem, mennyi minden történt. Országok, népek lettek semmivé, pattanásig feszültek az idegek és biztosan a feledés homályába veszett ez a riport is. Tehát nem lesz érdektelen, ha visszatérek.

Ugy kezdődött az ismeretsegi a Dani családdal, hogy a második fiú, aki az apja nevét viseli, a kezem alatt járt iskolába és év elején a szokásos ismerkedés alkalmával fülig pirulva hat testvért vallott be.

— És mi szüvelni való van ezen, — kérdeztem, amikor a többiek hangosan nevetni kezdtek. Ifj. Dani Gergely pedig pirulva lesütötte a szemét.

— Nem heten vannak, azért pirul, — mondta az egyik osztálytársa.

— Hanem?

— Tizennégyen. Most született a tizennegyedik.

Érdekel a dolog és egy ünnepnap szekerre ültem, magam mellé ültem a Dani gyereket és meg se álltunk Lemhényig.

— Nohát, hogy a tanár úr ide járadt, — lelkendezett az édesanya és csodálatosan friss, mosolygó arcán igazán nem látszott, hogy ártalmas lenne a női szépségre a gyermekáldás. Aztán betessékelték s én számolni kezdtem a gyermekeket.

Három volt csak Gergelyen kívül a szobában. A kicsike, alig háromhónaposka, a hőlésőben feküdt, a lábánál egy másféléztendő forma rönkély. Piros legényke fogózkodott a bőrcsőjébe és saját szerzeményű altató dalt gőgicsélve, mozgatta, ringatta a bőlesőt a hűga alatt, a sarokban pedig egy negyedik éves fiú pergette a gyapjufonalat az orsóra olyan ügyesen, hogy még iskolások is megirigyelhettek volna a kézügyességét.

— S a többi? kérdeztem a szülőket, mire idősb Dani Gergely a tiz ujján kezdte sorolni:

— Egy katolikus káplán, egy nagyleány Csikban van, a másik kettő éppen szó a nagyházban, a következő két legényke a juhokkal jár a tarlón s a többiek iskolában, óvodában vannak.

Sokat beszélgettem akkor a családdal és nem győztem csodálni azt az egészséges életfilozófiát, amit Dani Gergely vallott.

— A gyermek nem nyűg, hanem áldás. Teszik-e látni, én nem is tudom, hogy bírnám végezni a sok munkát náluk nélkül. Mert nálunk mindenkinek dolgozni kell. Én nem tudom nézni a lusta embert. S a lusta ember a lusta gyermekből lesz, kérem szépen...

— És a kedves feleségének is ez a véleménye a sok gyermekről, — fordultam a mosolygó arcú asszonyhoz.

— Az Isten adja s én örvendek nekik, —

A kormány úgy akarja emelni a búza árát, hogy a kenyér ne dráguljon

Új törvénnyel szabályozzák a hús fogyasztást

Bucurestiből jelentik: Mint már röviden megírtuk, a nemzetgazdasági minisztériumban Leon miniszter elnöke alatt értekezletet tartottak, amelyen a nemzetgazdasági, földművelésügyi és nemzetvédelmi minisztérium magasrangú szakértő tisztviselői vettek részt.

Az értekezleten elsősorban a búza árának kérdését vitatták meg. A kormánynak az a célja, hogy hozzájáruljon a búza árának emeléséhez, anélkül azonban, hogy ezáltal a kenyér ára megráguljon. Evégett a minisztérium tárgyalásokat kezd a mezőgazdák, a malmok, a pékek és a hadsereg képviselőivel.

Az értekezlet megvitatta az ország húsellátásával kapcsolatban felmerült kérdéseket, tanulmány tárgyává téve a belföldi fogyasztás és a kivitel ügyét is. A hozott határozatok alap-

ján rövidesen új rendelet törvényt bocsájtanak ki.

A tűzifaellátás biztosítása érdekében egy korábban kiküldött szakbizottság jelentését ismertették. A bizottság arra a megállapításra jutott, hogy a tűzifaellátás jelentékeny részben szállítási kérdés, amelyet az államvasutak és az érdekelte katonai hatóságoknak kell megoldáshoz segíteniök.

Az olajellátás kérdésében úgy döntött az értekezlet, hogy minden körülmények között biztosítani kell a szegényebb néposztály olcsó árak mellett való olaj- és zsírszükségletét, ugyanakkor pedig a tehetősebb rétegek szükségletének fedezésére lehetővé kell tenni a külföldi ételolajok behozatalát.

Leszállították a disznóhús árát és megszüntették a vendéglői étrendet. — A faárak maximálását egyelőre elhalasztották

Nagyvárad. Saj. tud. Tegnap összeült az ármaximálós bizottság, hogy a közszükségleti cikkek árát, a mai viszonyoknak megfelelően megállapítsa. Az ülés Chirila polgármester elnöke alatt vette kezdetét, majd az elnöklést dr. Gherman alpolgármester vette át. A bizottság elsősorban a kenyér árának maximálásával foglalkozott és hosszas vita után a kenyér árát változatlanul hagyta.

A húsárak megállapítása körül még hosszabb vita fejlődött ki, mert a mészárosok ár-emelést kértek, ezzel szemben a bizottság tagjai árcsökkentésre hajlottak. Végül is a marha- és borjúhús árát változatlanul hagyta, a disznóhús és termékeinek (szalonna, zsír, stb.) árát kilogrammonként két leire leszállították.

Igy a disznóhús árát 48 leiről 46 leire, a szalonna árát 84-ről 82-re, a zsír árát 66 leiről 64 leire leszállították le.

Külön megbeszélés tárgyát képezte azoknak a mészárosoknak a helyzete, akik csak borjúhús árusításával foglalkoztak. Tekintve, hogy 6 hónapig aluli borjú levágása tilos és a mészárosok amugy is csak heti három napon dolgozhatnak, ezeknek az egzisztenciája súlyos veszélybe került. A bizottság annak a négy mészárosnak, akik kizárólag borjúhús árusításával foglalkoznak, megengedte, hogy a borjúhús kilóját 38 leire árusítsák.

A körösi hal árát kilogrammonként 40 leiben állapították meg.

A méz ára kilónként 2 leire.

A szappanra vonatkozóan augusztus 1-től kezdve országosan egyöntetű rendelkezések lépnek érvénybe. A bizottság úgy döntött, hogy amennyiben a szappanfőzők eleget tesznek a Hivatalos Lap előírásainak és minőségi követel-

léseinek, úgy a szappan a Hivatalos Lapban előírt árban árusíthatják. Addig a régi áron kell árusítaniok.

Az éttermek étlapjai a legutóbb megjelölt törvényrendelet értelmében radikálisan megváltoznak. A törvényrendelet megállapítja a kiszolgáltató menüket is. A nagy menük árát a bizottság az elsőrendű éttermeknél 44 leiben, másodikrendű éttermeknél 38 leiben és harmadrendű éttermeknél 32 leiben állapította meg.

Egyidejűleg felhívják az összes étterem, bodega-, kocsmatulajdonosok figyelmét, hogy engedélyekkel jelenjenek meg a városi háza közigazgatási osztályán, hogy az osztályozást megejtsék.

A tegnapi ülésen került volna sor a fa árának megállapítására. A fakeskedők előterjesztése szerint egy vagon fa a termelőnél 8300 lei, a fakeskedők vagononként 11500 leiben kívánják megállapítani a fa árát.

Az elnöklő Gherman alpolgármester a faárakra vonatkozó minden előterjesztést tulzottnak talál és úgy határozott, hogy a faárak maximálásának kérdését Chirila polgármester elé utalja, aki személyesen dönt. Ezért a faárak maximálását elhalasztották és ebben az ügyben újabb ülést hívnak össze.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: TARZAN ÉS FIA.
DORIAN: ORGONAVIRAGZÁS.

mondta olyan meggyőződéssel Dani Gergelyné, hogy valóságos nagyasszonnyá nőtt a szememben.

A fiú azóta elvégezte az iskolát s most otthon gazdálkodik, de egy évben legalább egyszer meglátogat.

— Mi ujság, Gergely? Hányan vagytok?

— Tizenöt, — mondta büszke önérettel, egy esztendő múlva.

— S édesanyádék?

— Hála a jó Istennek, egészségesek.

Tavaly újabb örömmel jelentette be.

— Tizenhatan vagyunk, jöjjön ki a tanár úr s nézze meg, olyan édeske ez a kicsitestvérem, hogy öröm látni.

Nem mehettem. Sajnos, azóta nem láttam Daniékat. De amikor egy új golyajárás hírére hallottam, bennem is megmozdult a székely büszkeség és arra gondoltam, hogy nálunk mégis csak van erő a fennmaradásra.

Kedvesebb, szebb ajándékot azt hiszem nem is adhattak volna ennek a derék, becsületes családnak, mint azt, hogy Erdély szeretett főpásztor, a székelyek büszkesége: Márton Aron püspök úr vállalta a keresztapaságot.

A tizenhetedik Dani gyermek pedig, akinek keresztelésén büszke önérettel két falu apraja, nagyja ünneplott, tisztosan dolgoz, szorgalmas és becsületes tagja lesz a székelységnek s ha a jó Isten élteti, öröme telik benne szülőknél és keresztapának egyaránt.

Kedves olvasó, a mi kicsi világunkban, ez is egy világesemény. A mi jövő világunknak alapja, erőssége, bizodalma, csak a sok gyermekes családokban lehet.

Földi István.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900,

félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A bucaresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Még mérsékelt szél, a nyugati megyékben zivatar. A hőmérséklet tovább emelkedik.

A MAGYARORSZÁGI PIARISTA REND ÚJ TARTOMÁNYFŐNÖKE. Budapestről jelentik: A magyarországi piarista rendnek új tartományi főnöke van. A magyar kegyes tanító rend vezetőjéül Zimányi Gyulát nevezték ki rendfőnöki rangban.

FELÓRAVAL MEGHOSSZABBITOTTÁK AZ ÜZLETEK ZÁRÁSI IDEJÉT. Bucurestiből jelentik: Az élelmiszerüzletek zárási idejét 30 perccel meghosszabbították, hogy kiszolgálhassák azokat a vásárlókat is, akik az eddigi zárási idő letelével éppen az üzletben vannak.

ÜZLETNYITVATARTÁSI KEDVEZMÉNY A FÜRDŐHELYEK RÉSZÉRE. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium rendeletet bocsátott ki, amelyen a július 15-től szeptember 15-iki időtartamra a romániai fürdőhelyeken megengedik a kereskedelmi üzleteknek és bodegáknak vasárnap és ünnepnapokon a déli 12 óráig való nyitvatartást.

Az 1940. évi lipcsei tavaszi vásár, amely a háború ellenére a legnagyobb siker jegyében zajlott le és a német ipar megingathatatlanságát bizonyította, különösen a külföld felé történő behozatalt, kezelem férmillióárd birodalmi márkát forgalmazott. Erre a nagy sikerre való tekintettel a nemzetközi lipcsei mintavásár rendezésében illetékes tényezők az érdeklődő gazdasági körök kívánságára elhatározták, hogy az 1940. évi lipcsei őszi vásárt is teljes terjedelmében, az eredeti programhoz és időponthoz híven tartja meg. A lipcsei őszi mintavásár Lipcse 24 mintavásári palotájában augusztus 25—29-én tartják meg.

HOL KELL LÁTTAMOZTATNI A SZÁMLAKÖNYVEKET? (Nagyvárad.) Megirtuk tegnap, hogy a pénzügyminisztérium rendelete alapján a számlakönyveket augusztus 15-ig lehet láttamoztatni az illetékes pénzügyigazgatóságokon. Nálunk a számlakönyveket a pénzügyigazgatóság bélyeg- és illetékelési osztályán, II. em. 29. számú szobában kell vizáltatni és pedig a hivatalos órák alatt, délelőtt. A vidéki cégek és vállalatok számlakönyveiket az illetékes kontrolóroknál láttamoztathatják.

Tizenöttagú munkáscsoport közé csapott a villám, egyikük meghalt. Szalontáról jelentik: Az elmúlt délután hatalmas vihar vonult el Nagyszalonta felett. A sűrű villámcapásoknak halálos áldozata is van. Pápai János szalontai mérsáros földbirtokán tizenöt munkás árpát aratott s amikor a vihar kitört, futva kerestek menedéket. Valamennyien otthagyták szerszamaikat s csak Sopoto Costa 56 éves Szód kocsigépjáró munkás vitte magával kaszáját. A kasza magához vonzott egy villámot s a villámcsapás nyomán öt munkás eszméletlenül terült el a földön. Négy munkás rövidesen eszméletre tért, csak Sopotába nem lehetett életet önteni. Holtteste valósággal megszenesedett.

Adományok. Lengyel Mária nyug. tanítónő (Atid. Udvarhely megye) 200 leit küldött Horváth Ferencné családjára részére. Rendelkezési helyére juttatjuk.

HUSZONÖTMILLIÓS KART OKOZOTT A TŰZVÉSZ EGY BUCURESTI DESZKAGYÁRBAN. Bucurestiből jelentik: A „Forestiera társaság tulajdonában levő Eizer deszkagyárban tűz tört ki s a tűzvész majdnem az egész gyártelepet megsemmisítette. A kár huszonötmillió leit tesz ki. A gyár körülbelül harmincmillió leire volt biztosítva.

Meghalt a kolozsvári Pasteur-intézetben a bukovinai farkaskaland két áldozata. Kolozsvárról jelentik: Megirtuk annakidején, hogy a bukovinai Campulung megye Ostie községéből tizenhét embert szállítottak be a kolozsvári Pasteur-intézetbe. Valamennyiüket egy veszett farkas marcangolta össze. A Kolozsvárra beszállított tizenhét ember közül kettő, Robacul Vasile 21 éves fiatalember és hároméves kis huga szörnyű kínok között meghaltak, egy harmadik sebesült pedig szintén megveszett és már csak órái vannak hátra.

BORZALMAS ARANYU PÖLDRENGÉS TIBETBEN. Simából jelentik: A Reuter jelentése szerint Dél-tibetben, a Chimbi-völgyben, az aradások alkalmával földrengés pusztított, amelyek kétszáz áldozata van. A szennyes áradat és földrengés több falut elpusztított.

VÉCZETES JÁTÉK A REVOLVERREL. A fegyverrel való könnyelmű játék ismét végetes szerencsétlenséget okozott. Ezuttal Zombolyán történt a baleset, amelynek Fock András tizenöt éves inas esett áldozatul. A fiú Farkas József cserépkályhákészítő mester műhelyében tartózkodott Lippai József tizenkilenc éves segéddel együtt. A segéd munka közben elővette forgópisztolyát és azzal játszani kezdett. Később az inasnak is meg akarta mutatni, de a revolver elsült és a golyó Fock András fejébe fúródva megölte a fiatal inast.

*****

Egyes cikkekben emelkedtek, másokban lanyhulnak az árak

A kereskedelmi forgalom teljes ellanyhulását jelenti a bucaresti-i Kereskedelmi és Iparkamara legújabb heti beszámolója

Bucurestiből jelentik: A bucaresti Kereskedelmi és Iparkamara legújabb heti jelentése a helyi kereskedelmi forgalom nagy mérvű és általános lecsökkenéséről számol be. Ez a csökkenés tapasztalható országszerte, nemcsak a nagykereskedelemben, hanem a detail cégekben és nagy mértékben kihát a gyárak termelésére is.

Az árak atakulásával kapcsolatban a jelentés megjegyzi, hogy egyes olyan cikkekben, amelyekből a készletek nem kielégítőek, továbbra is árszilárdulások tapasztalhatók, viszont számos cikkekben a kereslet hiánya arlanyhulást hozott, a legtöbb cikkben azonban az árak változatlanok. Az egyes cikkek forgalmáról a következőket közli a jelentés:

Gyarmatáruban: a piac helyzete normalizálódott. Általában minden cikkből kielégítőek a készletek, kivéve a faolajat. A szappankészletek is most már kielégítőbbek, bár egyes minőségek még mindig hiányoznak. Az árak általában változatlanok.

Konzervhusokban a készletek kielégítőek, a forgalomban szezonszerű megcsappanás tapasztalható. A hűtlen napok számanak emelésével alig mutatkozik forgalomemelkedés, amit a zöldségek és frissfözelékek bőtermésével indokolnak.

Italokban a készletek általában kielégítőek, a forgalomban csökkenés mutatkozik, amit a katonai koncentrációkkal magyaráznak. Az árak általában változatlanok. Beszarabia elcsatolása, valamint a gyenge szőlőtermés miatt a borárak emelkedése várható.

Gyapjában a piaci helyzet nem változott. A gyapjúgyűjtés országszerte normálisan folyik. Mivel most még holtsezon van, a textilgyárak csak kis tételekben vásárolnak.

A gyapjupiacon a helyzet javult. A mezőgaz-

Mit vihetnek magukkal a Beszaráblába költözők. Temesvárról jelentik: A királyi helytartóság a belügyminiszter rendelete alapján közli, hogy mindazok, akik az orosz uralom alá került Beszarábiába és Eszakkbukovinába kívánnak átköltözni, ingóságaiikon kívül személyenként kétezer leit vihetnek magukkal papírpénzben. Fém-pénzt, aranyat, ékszeret és állampapírt senki nem vihet ki az országból.

Helyreigazítás. Lapunk tegnapi számában a „Feljegyzések” című rovatban sajnálatos nyomdai hiba folytán „kritikus idők” helyett „krisztusi dőket” szedtek. Kérjük tehát a szöveget ebben az értelemben olvasni.

Ismét elhalasztották a harmincmillióstólgyesi erdőpanama letárgyalását. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi büntügyi tábla július 15-ére tűzte tárgyalásra Bejan Policarp erdőmérnök és Bernat Mihail bűnperét. Bejan és Bernat a tölgyesi erdőkerület vezető tisztviselői voltak 1930-ig, amikor a hivatalos szervek által kiküldött felügyelők hatalmas összegű panamára derítettek fényt a vizsgálat során. A megállapítás szerint az államot évek hosszú során át milliókkal károsították meg a tölgyesi kitermeléseknél. A büntügy főváltottja Bejan erdőmérnök és Bernat Mihail nevű társa, de a perben rajtuk kívül még több, mint harminc vádlott szerepel. A vádirat szerint az állam kára 39 millió 964 ezer 71 lei, később azonban megállapították, hogy a való érték közel 70 millió 740 ezer leit tesz ki. A panama ügyében a törvényszék előtt is már több ízben megjelentek a per szereplői, végül is a törvényszék illetéktelennek mondotta ki magát és az ügy a büntügyi tábla elé került Erdemben mindaddig nem foglalkozhattak a bűnüggyel, mert a vádlottak, akik közül néhány már elhunyt és a nagyszámban beidézt tanuk közül sokan nem jelenek meg. A hétfőn megtartott tárgyalást is ugyanilyen okok miatt halasztották el augusztus 15-re.

*****

da lakosság most aratási munkálataival van elfoglalva és így nem mutat érdeklődést. A szövetségek kis készletei teljes mértékben kielégítik a keresletet. Egyes ipari pamutfonal-fajtákban továbbra is hiány van, a megnehezült import miatt.

Cérnában holtsezon van. A gyárak a szükségletet teljes mértékben kielégítik, a nagy- és kiskereskedelem áruellátása teljes. Egyes külföldi cérnafajtákban és minőségben változatlanul nagy a hiány.

Kézműáruban az üzlet teljesen visszaesett a kereslet a normális alatt van. Még a maximált áru cikkekben is alig mutatkozik számottevő forgalom.

Bőr és lábbeli. A bőrgyárak gyenge nyersanyagellátása nem változott. Talpbőrben a készletek és a termelés nem kielégítő, teisdőbőrökből van elegendő. A cipőgyárak termelése teljes, a cipőkereskedők kellően vannak áruval ellátva, azonban a forgalom nagy mértékben visszaesett. Még a maximált áru cipőkben is csekély a forgalom.

Tűzfában a piac helyzete keveset javult. Egyes városok a CFR-től elegendő vagont kaptak és így ezekben a készletek javultak, az árak felléve. Más városok ellátása továbbra is nehéz. **Petroleumtermékekben** a termelés és a forgalom normális, az árak sem változtak. Hasonló a helyzet a szénben, azonban egyes vállalatok és városok kellő ellátását a vagonhiány késlelteti.

A többi itt fel nem sorolt cikkel kapcsolatban a bucaresti Kereskedelmi és Iparkamara heti jelentése megjegyzi, hogy a forgalom általában saagnál, az árak pedig változatlanok.

MÉG NÉHÁNY NAPIG

olesó nyári cipő vásárt

rendez a **SOLDURI** Cipőlerakat, Oradea, Alexandri-utca 6 sz.

A Földközi-tenger mint az angol kereskedelem kulcsa

Mit veszít az angol világgazdaság Szuezzel?

Mint emlékeztetés, az angol kormánynak még április 30-án ki kellett jelentenie, hogy szükséges „intézkedéseket fogantatni a Földközi-tengeren közlekedő angol hajók biztonságáért.” E kijelentéssel egyidejűleg az angol kormány beszüntette kereskedelmi hajóiraja részére a földközi-tengeri közlekedést és utasítást adott, hogy a hajók ezentúl Afrikát megkerülve, a Jöreménység fokánál haladjanak el.

Az angol kormány minden lehető elkövetett, hogy otthon ennek az intézkedésnek óriási gazdasági jelentőségét letompítsa, mégis angol gazdasági körökben az intézkedés becsapó bombaként hatott. A kormány hangoztatta, hogy az intézkedést csak szükség esetén hajtják végre s hogy a körülmények rövid idő múlva ismét szabadabbá teszik a földközi-tengeri hajózást.

Mindezek a tág kormánybiztosítékok azonban korántsem voltak képesek megnyug-

tatni az angol gazdasági köröket s magát az angol közvéleményt. Hogy aggodalmuk nem volt alaptalan, igazolta Olaszországnak nemsokára bekövetkezett hadbalépése. Tudnunk kell, hogy Anglia ellátása szempontjából a Földközi-tengernek igen nagy jelentősége van. Már a szuezi-csatorna elkészülése óta — 1869 — a Földközi-tenger az angol impérium egyik legfontosabb összekötő vonalává vált. A Földközi-tenger — szuezi útvonal az angol birodalom legfontosabb tengeri útja ma, mert lehetővé teszi legrövidebb úton úgy az angol, valamint a keleti áruk közti cserét az angol anyaország, a Távol-Kelet, valamint az angol keleti gyarmatok között. Anglia behozatalának mintegy 20—25 százaléka a Földközi-tengeren megy keresztül. A brit export India felé teljes egészében a Földközi-tengeren halad át, a Kelet-Ázsia felé irányított kereskedelem szintén, míg Ausztrália felé ötven százalékban.

Milyen árukat szállított Anglia a Földközi-tengeren keresztül

A legfontosabb áruk, melyek a Földközi-tengeren át jutnak az angol anyaországba, a következők:

Indiából: mangán, arany, petróleum, rez, vasérc, wolfram, ólom, ezüst, juta, gyapot, kender, tea, rizs.

Ceylonból: tea, kaucsuk.

Maláji félszigetről: tea és cink.

Mindezekhez az árukhoz még hozzájönnek Észak-Afrika, Közép-Ázsia és Nyugat-Ázsia mindazon részeinek termékei, melyekkel Anglia virágzó kereskedelmet folytatott. Itt csak azt említhetjük meg, hogy Anglia petróleum-behozatalának 31 százaléka a Földközi-tengeren ment keresztül, még pedig 11 százalék nagyból a földközi-tengeri medencéből és 30 százalék távolabbi területekről, Szuezen keresztül. Minden felsorolt cikkre Angliának okvetlen szüksége van, úgy is mint nyersanyag, úgy is mint élelmiszerre. Anglia semmi szín alatt sem tud lemondani e nyersanyagok zavalan behozataláról. Azért adta ki az angol kormány a rendeletet, hogy a kereskedelmi

hajók ezután változtassák meg irányukat, a Jöreménység fokának megkerülésével. Ez az irányváltás azonban mindenekelőtt nagy technikai nehézségbe ütközik. Elsősorban az út tartalma az indiai és kínai kikötőkig 11—14 nappal meghosszabbodik. Hogy a szuezi-csatorna használhatatlansága mily nagy idővesztést idéz elő, szemlélteti a következő kimutatás:

Távolság az angol Plymouth kikötőből:*

Írítvány	Jöreménység fokának megkerülésével		Idővesztés nap
	Szuezen át	tengeri-mérföldben	
Bombay	6200	10.500	14
Honkong	9500	12.800	11
Singapore	8100	11.400	11

A távolság így meghosszabbodásának következménye elsősorban az, hogy az importált

* A távolságokat jól szemléltető térképét 1940 július 16-iki lapszámunkban közöltük.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

árúk lényegesen megdrágulnak. Ha e költség-többletet vállalja is az angol tengerészeti minisztérium, végeredményben csak az angol polgár erszénye éri azt majd meg, emelt adók, vagy magasabb, különösen élelmiszer-árak alakjában. Ennél azonban sokkal fontosabb az a tény, hogy e hajó-irányváltás által maga Anglia ellátása került veszélybe. Egyre jobban érzik ma már Angliában a kereskedelmi hajók hiányát. Angliának sokkal több hajóra van ma szüksége, mint még tegnap a Szuezen át való szállításokhoz. Hogy csak egy példát is említsünk: Anglia 1938-ban Iránból 18 és fél millió hordó petróleumot hozott be, mely teljes petróleum-behozatalának 21 százalékát tette ki. Afrika megkerülésével a tengeri petróleum-tankok útja ma már nem 12, hanem 30 napba kerül. Vagyis csak egyedül a Perzsa-öbölben dolgozó angol kereskedelmi tonna-szükséglet 150 százalékkal növekedik.

Norvégia, Hollandia, Belgium és Dánia megszállásának jelentősége

A távolság meghosszabbodásához, valamint az egyre jobban érezhetővé váló angol tonnaszükségletéhez még Norvégia, Hollandia, Belgium és Dánia elfoglalása is nagyban hozzájárul. Ezekből az országokból természetesen az Anglia felé menő kivitel teljesen kimaradt s Angliának a Kanadából és Új-Zélandból kell beszereznie az elmaradt cikkeket. Ez az új probléma azonban a következő képet mutatja: Anglia ezentúl be tudja szerezni ugyanazt a cikket, ugyanazon idő alatt Ausztráliából, a Jöreménység-fokának érintésével, amit eddig Dániából beszerezett, azonban az angol tengerészeti minisztériumnak 16, egyenként 5000 bruttó regiszter tonnás kereskedelmihajóra van szüksége. Eddig ezt a munkát egyetlen Dániába induló hajó elvégezte.

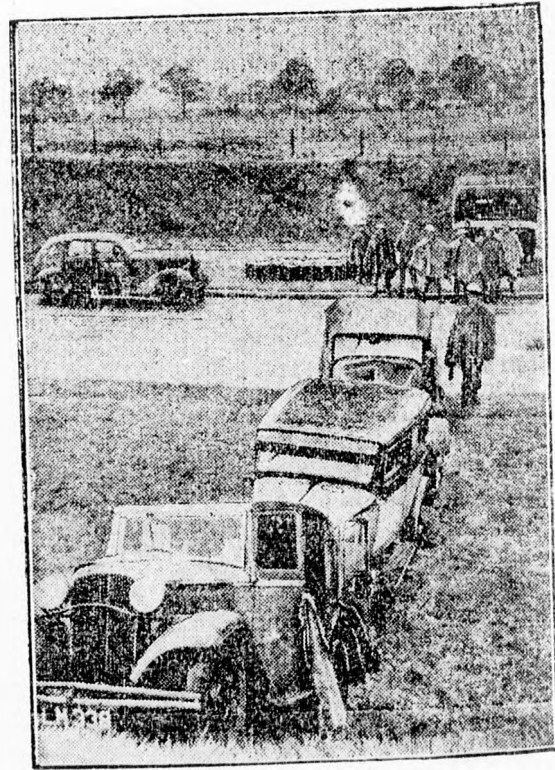
A helyzet már általános: A Földközi-tenger nyugati részéből, sőt Egyiptomból Angliába induló áru-szállítmányoknak meg kell kerülniök Afrika déli partjait.

Fentieket összefoglalva elmondhatjuk, hogy Anglia visszavonulása a Földközi-tengerből az angol hadigazdálkodást igen súlyos és nehezen áthidalható kérdések elé állította.

A. U.

A modern haditudósítók mindenütt ott vannak, a fronton is, a tűzvonalban is. Rég elmúltak azok az idők, amikor „kiküldött haditudósítók” a jövődett vezérkarnál szerezték be „háborús impressziókat”. A mai haditudósító ott van a legvéresebb ütközetek színhelyén, s még el seült az ágyudörgés, letelepszik egy kidült fatörzsre, sziklára s kicsi írógépén gyorsan leírja a csata lefolyását. A harctéri fényképész pedig hernyókerekű, tankhoz hasonló kocsiján követi a hadsereget s „lekapja” érdekes mozdulatait

Londonban a Great East Roadon gépkocsbarrikádokat építettek a katonai pontok őrzésére

Kedvezményes vizum a lipcsei vásárra utazóknak

Azok, akik meg akarják látogatni a lipcsei mintavásárt, amely 1940 augusztus 25-től 29-ig lesz, már most adják be a vásár-látogatási vizum elnyeréséért kérésüket a lipcsei mintavásár bizsitetbeli képviselőjéhez, Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga No. 1. (Konsul Oberst Schuster, Telefon 21-35), ahol minden erre vonatkozó értesülés megszerezhető. A kéréshez három fényképet kell mellékelni.

Tűz a Standard ploesti-i telepén

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium a következő hivatalos jelentést adta ki: Julius 15-én este 20 órakor a Standard-vállalat ploesti telepén tűz ütött ki. A sürgősen megejtett hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a tűz előidézésében nem volt szándékosság. Csupán egy műszerész hanyagsága okozta a tüzesetet, mert az egy idegen munkást hagyott ott rövid időre a szolgálat ellátására. A kár teljesen jelentéktelen és a termelés sincs felfüggesztve, csupán egyes kisebb javítások váltak szükségessé.

Nyugdíjat ítélt meg a legfőbb számvevőszék egy esküt nem tett magyar vasutasnak

Bucurestiből jelentik: Igen sok nyugdíjas magyar vasutast érdeklő ügyben hozott jogerős határozatot a legfőbb számvevőszék, amelyet elvi jelentőségűnek lehet tekinteni. Ismeretes, hogy a hatályváltozás idején a CFR az összes magyar vasutasokat átvette a MAV-tól. A vasutasok közül többen nem tették le a hűség-eküvet és ezért a CFR igazgatósága fegyelmi uton elbocsátotta őket. A vasutasok elbocsátásuk után nyugdíjazási kérelmet adtak be a központi nyugdíjpénztárhoz, amely husz éven keresztül elutasította kérésüket. A központi nyugdíjpénztár arra hivatkozva utasította el a kéréseket, hogy a nyugdíjak folyósítására a Caei Muncii CFR, a román vasutak munkáspénztára illetékes. Ezt a határozatot az érdekelt vasutasok nem támadták meg a legfőbb számvevőszéknel, hanem megkísérelték ügyüket a Munkáspénztárral rendezni. Amikor a legfőbb számvevőszékhez fordultak, akkor a fellebbezési határidő már lejárt és így ügyük érdemben nem is került tárgyalásra.

Lőrincz Miklós brassói pályőr, aki tizennégy esztendeig szolgált a MAV-nál, egyetlen azok közül a kevesek közül, akik a központi nyugdíjpénztár határozatát azonnal a legfőbb számvevőszéknel támadták meg. Ügyvédje Lőrincz Albert dr. beadványában rámutatott arra, hogy ügyfele nyugdíjjogosult s kifejtette, hogy az esküt nem tett vasuti tisztviselők is jogosan kérhetik nyugdíjuk megállapítását. A legfőbb számvevőszék határozatában magáévá tette az ügyvéd érvelését és visszamenőleg megítélte Lőrincz Miklósnak nyugdíját. Az elvi jelentőségű határozatot a központi nyugdíjpénztár ügyvédje nem fellebbezte meg s így az jogerős.

Érdekes szám adatok az angol hajóépítés nehézségeiről

Milyen erőt képvisel Anglia hajóipara?

Az Angliát nap-nap után erő hadi- és kereskedelmi hajóvesztések az mutatják, hogy a jelen háborúnak kimenetele Angliára nézve attól függ, mennyire képes haditengerészeti iparát az adott helyzetnek megfelelően fejleszteni. Nagybritannia azon igyekezete, mely semleges kereskedelmi hajórajok megvédelmét, vagy a háboru tartamára szóló kibérlését célozza, eddig nem járt valami nagy eredménnyel. Ugyanakkor meg lehetős nehézségek léptek fel új hajóknak idegen hajógyárakban történő építésénél is, első sorban az illető külföldi államban mutakozó nyersanyaghiány miatt, azonkívül az angol pénzügyben beállott gyengülés következményeként. Egy dolog kétségen felül áll, az tudniillik, hogy a világháboru óta az angol hajóipar — az ország belsejéből jövő állandó figyelmeztetés ellenére — állandóan hanyatlott. Angol hajógyárak közepes termelése az az 1923-38. közti időben, csak az évi 850 ezer tonnát tudta elérni, ami azt jelenti, hogy a 2 milliárd tonnás termelési kapacitás mellett a tulajdonképpeni termelés annak még a felét sem tette ki. Ezzel összefüggésben all természetesen a biztosított hajógyári kapacitások számának csökkenése is, az 1923. évi 359.000-ról az 1935. évi 160.000-re. A krízis következtében a szakmunkások nagyrésze elhagyta helyét, hogy magának előnyösebb munkalehetőséget keressen. E téren oly súlyos veszteség érte az illető üzemet, hogy kis idő múlva már általános volt a panasz a szakmunkások hiánya miatt.

A hajóiparban beállott csökkenés természetesen kihatással lett Anglia részvételére is a nemzetközi flottában, így a háboru kezdetén a részvétel csak felét tette ki a világháboru előttinek. Hogy Nagybritannia és Írorszag hajóipara jelentékenyen csökkent az utóbbi években, mutatják a következő számok:

Év	Épült új hajók: — 1000 bruttó tonna:
1937	256
1938	176

Ezen állandó hanyatlásnak elsősorban az a magyarázata, hogy az előállítási költségek állandóan emelkedésben voltak, így a szén, acél ára, valamint a vasut szállítási költségek. Maguk az illetékes angol körök is kénytelenek voltak beismerni, hogy az angol szigetén a hajóipar költségei 17 százalékkal magasabbak, mint bárhol máshol a kontinensen. Egyik leghíresebb angol hajózási társaság vezetője nyíltan bevallotta hárommotoros hajók építése alkalmával, hogy sokkal jobban járt volna a társaság, ha a hajókat nem Angliában készíttette volna, mert külföldön 15-20.000 fonttal olcsóbban lehetett volna beszerzeni. Így aztán megtörtént az, hogy jelen háboru kezdetéig — az angol hajógyárak lázas tiltakozása ellenére is — számos rendelést adott Anglia a külföldi hajóiparnak. Nemcsak az új hajók építése, hanem még a hajójavítások is többé kerülnek Angliában, mint külföldön, aminek aztán az lett a következménye, hogy még a leggyorsabb javításokat is állandóan elhalasztották, ugyanarra, hogy az angol kereskedelmi flotta kénytelen volt a szükséges javítások nélkül megkezdni a háborút.

Két évvel ezelőtt, 1939 februárjában halkan dónak mutatkozott már az angol kormány, hogy a hajóiparnak megfelelő szubvenციát adjon. Ugyanakkor 10 millió fontos hitelt is megszavaztak a kereskedelmi flotta modernizálására céljaira. Így 1939 áprilisában, egy hónap alatt több hajóépítési megrendelést kaptak az angol hajógyárak, mint 1938-ban az egész év alatt. E meg-

növekedett megrendelések hatását azonban csak jó néhány hónap múlva lehet érezni. Közben ki-tört a háboru, ami már — mint az már előrelátható dolog volt — a helyzetet mégsem javíthattott.

Egy angol hajózási folyóirat, a „Fair Play” nemrég hozott érdekes szám adatokat arról, mibe kerül ma egy angol szállító gőzös. Az érdekes felállítás az 1933. évi költségekkel szemben 25 százalékos emelkedést mutat már. Így — mint mondják — az angol hajógyárak az anyagárak, valamint a fizetések bizonytalansága miatt ma már csak az esetben fogadnak el megrendeléseket, ha az illető megrendelő jóelőre vállalja az esetleges áremelkedéseket az építés idejére. Azonkívül a hajótulajdonosok azt állítják, hogy lehetetlen új megrendeléseket feladniok, ha a megrendelt új hajó bérbeadását — megfelelő áruért — nem látják előre biztosítottnak.

Ez a lehetőség azonban az angol tengerészeti minisztérium által élethelétetett rekvirálási politika mellett nem állhat fenn, mivel a kormány csak egy bizonyos fix bért hajlandó fizetni a hajótulajdonosoknak s ezt is csak szerződéses alapon. A kormánynak ezen újabb intézkedése nagy felháborodást keltett angol hajózási körökben, ami csak nőtt azáltal, hogy a hajók kibérlésének lebonyolítását oly emberekre bízták, kiknek fogalmuk sincsen a hajózásról. Hogy ily s hasonló körülmények között a jövőben sincs kilátás vajmi nagyszabású építkezésre, könnyen megérthető. Nemrég az illetékes körökhöz egy programot nyújtottak be, amely szerint megnyitnák ismét az 1930-as krízis alatt leépített hajógyárakat. A jóakarát azonban itt is a megfelelő munkaerő hiányába ütközik, amit a szakszervezetek segítségével gondolnak orvosolni. Mivel azonban más iparágakban is rendkívüli kiképzés szükséges egy új iparág részére, e téren is csak ismét nehézségek merülnek fel, melyek leküzdése bizonyos időt igényel. Az angol hajóipar mai helyzetének vizsgálata élesen mutatja tehát az előrelátás hiányát, amit például Németországban lehetetlen volna elképzelni.

Apcóhiedetéseik

Elveszett

szavankent 1 lei

Elveszett

egy 30x20 cm. nagyságú, feltűnően művészi kiállítási női fénykép a Parcul Carmen Sylva (Schlauch-tér) és Bulevardul Begele Ferdinand 11. szám közötti útvonalon. Megtalálójának jutalmat kap a Parcul Carmen Sylva 16. szám alatt.

Adás-vétel

Jó karban levő szőlőpermetező gép juttányos áron eladó. — Vennék 3-5 kg. súlyig mérő konyhamérleget, réztányérokka és rézsúlyokkal. Nagyvárad, Str. Tichindeal 18, háztulajdonos.

Jókarban levő üvegezett ablakok eladók. Oradea-Nagyvárad, Nicolae Zeiga 50.

Allást keres

Kereskedelmi érettségivel bíró keresetény leány állást keres. Oradea-Nagyvárad, Architectilor 6.

Különféle

Szülők!

Bármilyen osztálybeli elbukott liceumisták előkészítését felelősséggel vállalom. Fizetés csak akkor, ha a diák átmenet. Csak azon diákok átmenetelét garantálom, akik minél előbb jelentkeznek, miután a vizsgákra az előkészítést július 15-én megkezdtem. Érdeklődni: Libraria Corvina, Nagyvárad, Piata Unirii 2.

Zongora

leckeiket ad kezdőknek és haladóknak áll. zenekadémiát végzett diplomás tanárnő. Andor Gabriella, Oradea-Nagyvárad, A. Jancu 22. I. 11.

Felsőruha

és fehérnemű varrónd házhoz megy olcsón. Ugyanott urinó lakótársnak kerestetik. Cim Szabó Karolin, Nagyvárad, Str. Holban 30.

Lakás

Két- és háromszobás lakás azonnal kiadó. Frenzel, Oradea-Nagyvárad, Str. Vlahuta 44

A világháború legvéresebb harcainak szinterére vezet el az olvasót

BETTY SCHNEIDER:

VERDUN HALOTTAI

cimű megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszáz ezer hősi halott emlékét megindító elmélyüléssel idéző műnek különös időszerűségeit kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ára 80 Lei és portó. — Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatalában

Gigurtu miniszterelnök összefoglaló közleményt adott ki a mezőgazdasági mozgásról

A földművelésügyi, belügyi és hadügyi hatóságok együttműködése a termés betakarítására

Bucurestiből jelentik (Rádió): Ion Gigurtu miniszterelnök csütörtökön összefoglaló közleményt adott ki azokról a rendelkezésekről és intézkedésekről, amelyeket a kormány a mezőgazdasági munkák elvégzése érdekében már életbeléptetett, vagy életbe fog léptetni. A közvélemény szerint a mezőgazdasági munkálatok

elvégzésére tökéletes együttműködést teremtenek a mezőgazdasági, hadügyi és belügyi szervek között, mert a mai helyzetben egyetlen szem búzának sem szabad elvesznie. Helyszűke miatt a közleményt teljes részletességgel közelebbi számunkban hozzuk.

Éles ellentétek az angol kormányban a főparancsnokság kérdése miatt

Elkeseredett vetélkedés Churchill és Eden között

Madridból jelentik: (A Deutshe Allgemeine Zeitung közlése.) A Londonból Spanyolországba érkező összes értesülések megegyeznek abban, hogy a Churchill-kormány kebelén belül komoly ellentétek támadtak az ország védelmére hivatott főparancsnokság problémája felől. Óráról-órára közeledik a nagy teherpróba pillanata, de még se sikerült eddig a védelmi rendszabályok tekintetében egységes felfogásra jutni, még addig se tudtak elérkezni, hogy legalább a főparancsnokság megszervezetének elvi kérdését tisztázzák. Eden, mint hadügyminiszter hangsúlyozottan azt kívánja, hogy egy legfőbb hadvezér (generalissimus) kezébe tegyék le a szárazföldi, tengeri és légi haderők fölötti parancsoló hatalmat. Eden jelöltje erre a pozícióra nem más, mint Ironside tábornok, az egykori gibraltári kormányzó, ki jelenleg a szárazföldi haderők főnöke. A kormány több tagja és az angol sajtó egyrésze támogatja Eden tervét, melyért különösen a „Yorkshire Post” és Rothermere lord lapjai harcolnak igen hevesen. Churchill azonban

a főparancsnokság tervét úgy tekinti, mint a saját hatalmi pozíciója elszűkítését és szenvedélyesen ellenzi Ironside meghívását. Az utóbbi hónapok alatt Churchill minden olyan rendelkezést a maga kezébe vont össze, mely őt minden haderő legfőbb rendelkezőjévé tette.

Már régóta nem titok, hogy Churchill és Eden között, kik korábban közös háboruspárti politikát folytattak, most elkeseredett vetélkedés folyik. Churchill az ő legutóbbi beszédében élesen visszatartotta a szigetország védelmére hivatott főparancsnokság eszméjét s azt az erős célzást is használta, hogy nem ismer senkit, aki erre a pozícióra alkalmas jelölt lehetne. Ez az Ironside elleni vágas a meglévő belső ellentétet még jobban kiélezte.

A minisztertanácsi ülések egyre viharosabbak, ahogy az ország válsága közeledik. Az angol lapokban megjelenő hírek sejtetik a kormányban dúló ellentéteket s természetesen csak fokozzák az általános izgatottságot.

A csikágói demokratagyűlés 1095 közül 947 szavazattal mondotta ki Rooseveltt újrajelölését

Roosevelt rádióbeszéde a jelölés alkalmából. Felolvasták a hivatalos pártprogramot, amely hangsúlyozza, hogy nem akarnak más világrészek háborújába beavatkozni

Csikágóból jelentik (D. N. B.): A demokrata párt, mint lapunk más helyén közöltük, 1095 közül 947 szavazattal újból Rooseveltet választotta meg a párt elnökjelöltjévé. A másik két jelölt: Farley postaügyi miniszter 72, Garner alelnök 61 szavazatot kapott. Ezek — élénk helyeslés és taps között — mindketten lemondtak szavazataikról, úgyhogy Roosevelttel jelölése csaknem egyhangunak mondható.

A Daily News szerint Roosevelttel csütörtök este a pártnap alkalmából rádióbeszédet mond. Még szerdán a demokrata pártnapon felolvasták a hivatalos pártprogramot, mely a többi között ezeket tartalmazza:

— Az Egyesült Államok népének eltökélt szándéka gondoskodni arról, hogy az Európában, Ázsiában, valamint Afrikában tomboló háború ne terjedjen ki Amerikára. Nem akarunk résztvenni a tengerentúli háborúkban és nem küldjük szárazföldi, tengeri és légi haderőnket az amerikai szárazföldönkívüli, idegen országokban folyó háborúkba, kivéve a megtámadás eseteit. A Monroe-elv alapján állunk és azt kíméletlenül érvényesítjük és megvédjük.

Külpolitikánk iránya és célja, mint a múltban, úgy a jövőben is, országunk biztonságának védelme és a béke fenntartása. Amerikának olyan erősnek kell lennie, hogy semmiféle esetleges hatalmi összefogás se kockáztasson meg támadást ellene. Más nemzetek tapasztalatai megmutatták, hogy csak totális védekezéssel lehet támadást elhárítani. Annak bizonyítására, hogy Amerika fegyverkezése a béke szolgálatában áll, folytatjuk a jószomszédság hagyományos politikáját, tiszteletben tartjuk mások jogait, a szerződéses kötelezettségeket, ápoljuk a külkereskedelmet és elősegítjük a gazdasági együttműködést a nyugati félteké közöttársaságaival. A világ legnagyobb demokráciája a maga önvédelme és jó lelkiismerete mellett nem teheti meg, hogy ne vegyen tudomást a megtámadott népekről. Ezért kötelezzük magunkat, hogy ezeknek megadunk minden anyagi támogatást, de csak úgy, ha az összeegyeztethető saját országunk védelmének törvényeivel és érdekeivel.

A program végül kiemeli, hogy az Egyesült Államok gazdasági élete minden téren új korszak küszöbén áll.

Franasovici román nagykövet a francia külügyminiszternél

Vichiből jelentik: (Rádió București.) Baudoin francia külügyminiszter kihallgatáson fogadta Franasovic Richardot, a francia kormány mellett működő román nagykövetet.

Megnyugtató felvilágosítás a Chitilán és környékén folyó robbantási munkálatokról

Bucurestiből jelentik (Rádió): A főváros katonai parancsnoksága közleményt adott ki, amelyben tudomására hozza a lakosságnak, hogy azok a sűrű robbanások, amelyek Chitila és a vele egy irányban lévő helységekből hallatszanak, régi municiókészletek robbantásából erednek. Ezért arra kéri a parancsnokság a lakosságot, hogy a robbanásokkal kapcsolatban őrizze meg nyugalma. A régi lőszeranyag robbantását külön e célra berendezett és teljesen elkülönített helyen végzik, úgyhogy semmi veszélyt sem jelentenek.

Kikötőkben tilos a fényképezés

Bucurestiből jelentik: (Rádió.) A lég és tengerészeti miniszter újabb rendeletet írt alá, amelynek értelmében kikötőkben, valamint a területi vizeken tilos a fényképezés, filmfelvétel s mindennemű festés, mázolás. Csak azok használhatnak fényképező és filmzongépeket, akik állami szolgálatban vannak s a fényképezésre meg van a megbízatásuk.

Egy eltűnt vizirepülőgép keresése

Bucurestiből jelentik: (Rádió.) A bucuresti rádió, mint ismeretes, napi híradásai után, tájékoztató közleményt ad a hajók számára. Csütörtöki tájékoztató közleményében a rádió arról adott hírt, hogy egy román vizirepülőgép fedélzetén öt főnyi legénységgel Caliacra magasságban eltűnt. A rádió felkérte a környéken cirkáló hajókat, hogy induljanak az eltűnt repülőgép keresésére.

A Magyar Államvasutak elnöke látogatásra érkezett Berlinbe

Berlinből jelentik: Horthy István, a Magyar Államvasutak elnöke néhány napot Berlinben töltött. Meglátogatta a birodalmi közlekedésügyi minisztérium vezetőjét, aki ebédet adott tiszteletére. Horthy István szerdán részt vett a közép-európai utazásiroda igazgatósági ülésén és közgyűlésén. A Magyar Államvasutak igazgatója csütörtökön tér vissza Budapestre.

Török—német kereskedelem szerződést írtak alá Ankarában

Törökország Olaszországgal is gazdasági tárgyalásokat kezdett.

Ankarából jelentik: Itt aláírták a török—német kereskedelmi szerződést. Ennek értelmében Németország négyezer szék gyapotot és mezőgazdasági terméket vásárol Törökországtól gépekért és gépkatrészekért.

A török lapok azt írják, hogy Olaszországgal is megindultak a tárgyalások és megállapítják, hogy a kliring-tartozás 3 millió török forintból 800 ezerre csökkent.

Törökországban egyébként a már korábban bevezetett kávéfogyasztási korlátozás után most a benzin-adagolást is be akarják vezetni.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad II. Károly király-út 5. szám.

GENZURAT